

Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
Fax 038 425 48 88

overijssel.nl
postbus@overijssel.nl

KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Inlichtingen bij

A. van der Wal
telefoon 038 499 76 96
AG.vd.Wal@overijssel.nl
Zaaknummer 4793550

Gemeenschappelijke Regeling Technology Base
De heer L.J. van der Ree
Vliegveldstraat 100 C 50A
7524 PK ENSCHEDE

Datum	Kenmerk	Pagina	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
18.03.2019	2019/0046087	1 van 40			

Onderwerp: Ontheffing/opdracht Wet natuurbescherming

Geachte heer Van der Ree,

U heeft namens 'Gemeenschappelijke Regeling Technology Base' (Twente Airport) een aanvraag om een ontheffing/opdracht op grond van de Wet natuurbescherming – onderdeel soorten (verder Wnb) bij ons ingediend. Deze hebben wij op 15 maart 2018¹ ontvangen. De aanvraag heeft u aangevuld op 14 oktober 2018².

De aanvraag betreft het nemen van faunabeheermaatregelen in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer op Twente Airport en het eromheen liggende werkgebied. In deze brief geven wij onze beslissing weer.

Besluit

Vogelsoorten (art. 3.1 Wnb)

Wij verlenen u een ontheffing voor het vangen en doden van de vogelsoorten tabel 1.a:³

Tabel 1.a	verstoren ⁴	vangen	doden
Soorten vogelrichtlijn			
blauwe reiger	x		x
ooievaar	x		x
grote zilverreiger	x		x
aalscholver	x		x
kraanvogel	x		
brandgans	x		x
Canadese gans	x		x
grauwe gans	x		x

¹ EDO-kenmerk 2018/0144228

² EDO-kenmerk 2018/0477416

³ Op basis van Wnb art. 3.3 lid 1

⁴ Voor verstoring van vogelrichtlijnsoorten is geen ontheffing noodzakelijk; zie Wnb art. 3.1 lid 4 in samenwerking met Wnb art. 3.1 lid 5

Tabel 1.a	verstoren⁴	vangen	doden
Soorten vogelrichtlijn			
kolgans	x		x
toendrarietgans	x		x
kokmeeuw	x		x
buizerd	x	x	x
havik	x	x	x
slechtvalk	x	x	x
sperwer	x	x	x
torenvalk	x		
wespendief	x	x	x
boomvalk	x		
ransuil	x		
blauwe kiekendief	x		
bruine kiekendief	x		
grauwe kiekendief	x		
ekster	x	x	x
kauw	x	x	x
roek	x	x	x
zwarte kraai	x	x	x
kievit	x		
scholekster	x		
wulp	x		
spreeuw	x		x
houtduif	x		x
fazant	x		x

Wij verlenen u ontheffing voor het gebruik van de volgende middelen:⁵

- Verstoren: geweer,⁶
- Vangen: vangkooi en (gefokte) lokvogels,^{7 8} vangnetten en vangkraal;⁹
- Doden: geweer,¹⁰ een geweer voorzien van een geluiddemper^{11 12} en/of een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten,^{13 14} jachtvogels (haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds).¹⁵

⁵ Op basis van art. 3.3 lid 5 Wnb, in samenhang met art. 3.9 Bnb art. 3.26 lid 3 Wnb

⁶ Art. 3.26 lid 1d. sub 2° Wnb

⁷ Op basis van art. 3.3 lid 5a Wnb in samenhang met art. 3.9 lid 1e Bnb en art. 3.9 lid 2c. Bnb

⁸ Op basis van art. 3.3 lid 5a Wnb in samenhang met art. 3.9 lid 1e Bnb en art. 3.9 lid 8a., 8b., 8c., 8d en 8e. Bnb

⁹ Op basis van art. 3.3 lid 5a Wnb in samenhang met art. 3.9 lid 1f Bnb en art. 3.9 lid 2b. Bnb

¹⁰ Op basis van art. 3.3 lid 5a Wnb in samenhang met art. 3.9 lid 1a Bnb.

¹¹ Op basis van art. 3.26 lid 3 van de Wnb, de verbodsbepalingen in artikel 3.26 lid 2 sub a. van de Wnb, in samenhang met artikel 3.13 lid 4 Bnb

¹² Op basis van art. 3.3 lid 5a Wnb in samenhang met art. 3.9 lid 2 sub e. onder 2°. Bnb

¹³ Op basis van art. 3.26 lid 3 van de Wnb, de verbodsbepalingen in artikel 3.26 lid 2 sub a. van de Wnb, in samenhang met artikel 3.13 lid 4 Bnb

¹⁴ Op basis van art. 3.3 lid 5a Wnb in samenhang met art. 3.9 lid 2 sub e. onder 2°. Bnb

¹⁵ Op basis van art. 3.3 lid 5a van de Wnb, de verbodsbepalingen in artikel 3.1 lid 1 van de Wnb, in samenhang met artikel 3.9 lid 1.c Bnb

U mag zonder ontheffing de volgende middelen voor verstoring gebruiken:

- Verstoren: geweer,¹⁶ knalapparaten, knalpistool (evt. met vuurpijl of scarecrow), vogelverschrikker, laser, valkenier met jachtvogels;

Wij verlenen u ontheffing voor het gebruik van de volgende methoden:¹⁷

- Verstoren: rondrijden;¹⁸
- Vangen: vangen door middel van bijeendrijven in combinatie met een van bovenstaande vangmiddelen;
- Doden: Schieten voor zonsopkomst en na zonsondergang,^{19 20}

Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5 Wnb)

Wij verlenen u een ontheffing voor het verstoren van de volgende soort, zie tabel 1.b:²¹

Tabel 1.b	verstoren	vangen	doden
Soorten Habitatrichtlijn			
wolf	x		

Wij verlenen u ontheffing voor het gebruik van de volgende middelen:

- Verstoren: geweer,²²

De volgende verstoringmiddelen mag u gebruiken. Daarvoor is geen ontheffing noodzakelijk:

- Verstoren: knalapparaten, knalpistool (evt. met vuurpijl of scarecrow);

De volgende verstoringmethode mag u gebruiken. Daarvoor is geen ontheffing noodzakelijk:

- Verstoren: rondrijden.

Overige soorten (art. 3.10 Wnb)

Wij verlenen u een ontheffing voor het vangen en doden van de diersoorten tabel 1.c:²³

Tabel 1.c	verstoren²⁴	vangen	doden
Overige soorten Wnb²⁵			
das	x	x	x
eekhoorn	x	x	x
haas	x	x	x
konijn	x	x	x
ree	x		x
steenmarter	x	x	x
vos	x	x	x
wild zwijn	x		x

¹⁶ Art. 3.26 lid 1d. sub 2° Wnb

¹⁷ Art. 3.4 2e lid Wnb, art. 3.9 2e lid Bnb, art. 3.26 lid 3 Wnb

¹⁸ Voor verstoren dmv rondrijden in bij de genoemde soorten geen ontheffing noodzakelijk.

¹⁹ Art. 3.3 lid 5a Wnb in samenhang met art. 3.9 lid 2 sub e. onder 4° eerste aandachtsstreepje Bnb.

²⁰ Art. 3.26 lid 3 van de Wnb, de verbodsbepalingen in artikel 3.26 lid 2 sub a. van de Wnb, in samenhang met artikel 3.16 lid 1 sub a Bnb

²¹ Art. 3.8 lid 1 Wnb van de verbodsbepaling in art. 3.5 lid 2 Bnb

²² Art. 3.26 lid 1d. sub 2° Wnb

²³ Art. 3.10 lid 2 Wnb in samenhang met art. 3.8 lid 1. Bnb

²⁴ Voor verstoring van 'overige soorten' is geen ontheffing noodzakelijk; zie art. 3.10 Wnb

²⁵ Voor verstoring van bunzing en boommarter is geen ontheffing noodzakelijk; zie art. 3.10 Wnb

Wij verlenen u ontheffing voor het gebruik van de volgende middelen:²⁶

- Vangen: kastval,²⁷ vangkooi,²⁸ vangnetten;²⁹
- Doden: geweer,³⁰ een geweer voorzien van een geluiddemper³¹ en/of een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten.³²

Wij verlenen u ontheffing voor het gebruik van de volgende methoden:

- Doden: Schieten voor zonsopkomst en na zonsondergang.³³

De volgende methode mag u gebruiken. Daarvoor is geen ontheffing noodzakelijk:

- Vangen: vangen door middel van bijeendrijven in combinatie met een van bovenstaande vangmiddelen;

Exoten en verwilderde soorten (Art. 3.18 lid 4.)

Wij verlenen u een opdracht voor het vangen en doden van de diersoorten tabel 1.d:³⁴

Tabel 1.d	verstoren	vangen	doden
Exoten/verwilderde dieren			
huiskat	x	x	x
wasbeer	x	x	x
wasbeerhond	x	x	x
tamme gans/ soepgans	x		x
nijlgans	x		x

De volgende verstoringsmiddelen mag u gebruiken. Daarvoor is geen ontheffing noodzakelijk:

- Verstoren: knalapparaten, knalpistool (evt. met vuurpijl of scarecrow), laser.

Wij verlenen u ontheffing voor het gebruik van de volgende middelen:³⁵

- Verstoren: geweer,³⁶
- Vangen: kastval,³⁷ vangkooi,³⁸ vangnetten,³⁹ en vangkraal,
- Doden: een geweer, een geweer voorzien van een geluiddemper⁴⁰ en/of nachtzichtapparatuur,⁴¹

²⁶ Op basis van art. 3.24 lid 2 Wnb

²⁷ Een kastval mag zonder ontheffing gebruikt worden, zie: Art. 3.10 c. Bnb

²⁸ Art. 3.10 c. Bnb

²⁹ Art. 3.10 g. Bnb

³⁰ Op basis van art. 3.26 lid 1d. sub 2°. Wnb

³¹ Op basis van art. 3.26 lid 3 van de Wnb, de verbodsbepalingen in artikel 3.26 lid 2 sub a. van de Wnb, in samenhang met Bnb artikel 3.13 lid 4

³² Op basis van art. 3.26 lid 3 van de Wnb, de verbodsbepalingen in artikel 3.26 lid 2 sub a. van de Wnb, in samenhang met Bnb artikel 3.13 lid 4

³³ Op basis van art. 3.26 lid 3 van de Wnb, de verbodsbepalingen in artikel 3.26 lid 2 sub a. van de Wnb, in samenhang met Bnb artikel 3.16 lid 1 sub a

³⁴ Op basis van art. 3.18 lid 1 in samenhang met art. 3.18 lid 4. Wnb

³⁵ Op basis van art. 3.24 lid 2 Wnb

³⁶ Op basis van art. 3.26 lid 1d. sub 2°. Wnb

³⁷ Een kastval mag zonder ontheffing gebruikt worden, zie: Art. 3.10 c. Bnb

³⁸ Art. 3.10 e. Bnb

³⁹ Art. 3.10 g. Bnb

⁴⁰ Op basis van art. 3.26 lid 3 van de Wnb, de verbodsbepalingen in artikel 3.26 lid 2 sub a. van de Wnb, in samenhang met Bnb artikel 3.13 lid 4

Wij verlenen u ontheffing voor het gebruik van de volgende methoden:⁴²

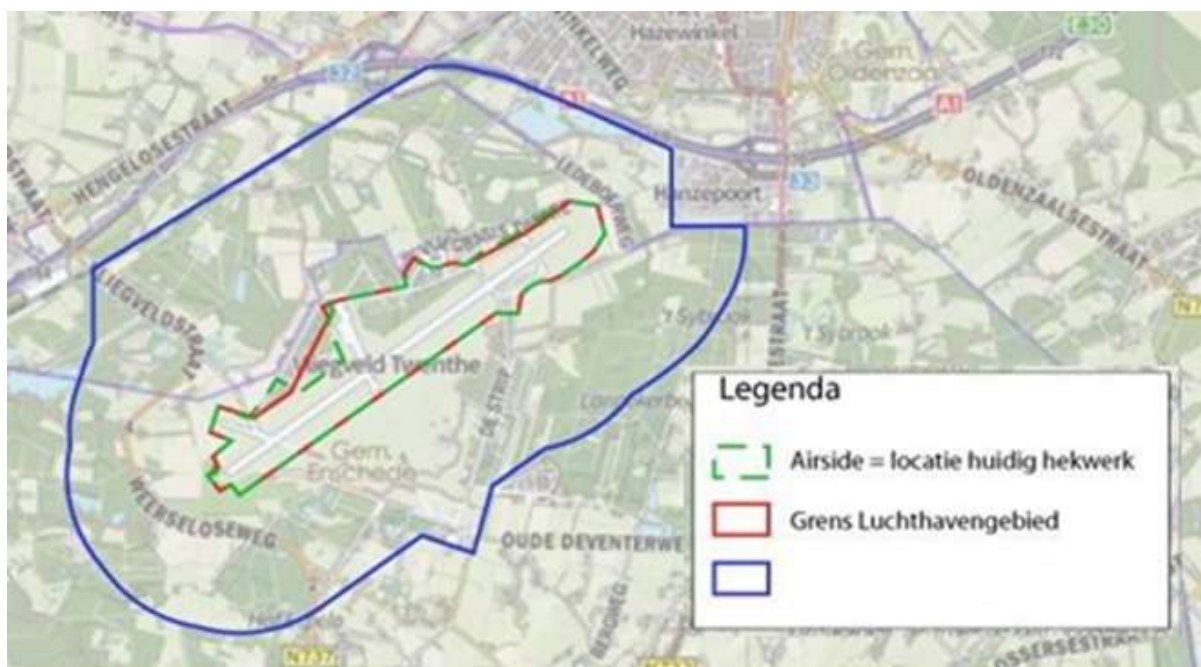
- Doden: Schieten voor zonsopkomst en na zonsondergang.⁴³

De volgende methoden mag u gebruiken. Daarvoor is geen ontheffing noodzakelijk:

- Verstoren: rondrijden;
- Vangen: vangen door middel van bijeendrijven in combinatie met een van bovenstaande vangmiddelen;

Het is verboden exoten en verwilderde dieren in de vrije natuur uit te zetten.⁴⁴

Het plangebied waarvoor de ontheffing/opdracht wordt verleend staat in de onderstaande plattegrond, en in bijlage II van dit besluit. Het gebied waarop de ontheffing van toepassing is betreft het gebied binnen het hekwerk van de Airside (binnen groene stippellijn). Binnen dat gebied mogen de handelingen op de soorten plaatsvinden zoals genoemd in bovenstaande tabel 1a. t/m 1d.

Plattegrond luchthavengebied en de ontheffingsgebied

Het doel van de ontheffing/opdracht is de vliegveiligheid te garanderen door het voorkomen van botsingen van fauna met vliegtuigen in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer op Twente Airport.

De belangen van de ontheffing en opdracht zijn: ⁴⁵

⁴¹ Op basis van art. 3.26 lid 3 van de Wnb, de verbodsbepalingen in artikel 3.26 lid 2 sub a. van de Wnb, in samenhang met Bnb artikel 3.13 lid 4

⁴² Op basis van art. 3.4 2e lid Wnb, art. 3.9 2e lid Bnb, art. 3.26 lid 3 Wnb

⁴³ Op basis van art. 3.26 lid 3 van de Wnb, de verbodsbepalingen in artikel 3.26 lid 2 sub a. van de Wnb, in samenhang met Bnb artikel 3.16 lid 1 sub a

⁴⁴ Op basis van art. 3.34 lid 1 Wnb

⁴⁵ Op grond van artikel 3.18 eerste lid Wnb en artikel 3.10 tweede lid Wnb in samenwerking met artikel 3.8 vijfde lid sub b1°, b.2° en b.3° Wnb. En op grond van artikel 3.10 tweede lid sub d Wnb

- in het belang van de veiligheid van luchtverkeer;⁴⁶
- in het belang van openbare veiligheid;^{47 48}

De ontheffing/opdracht wordt verleend voor de periode vanaf de inwerkingtreding van dit besluit en dan voor onbepaalde tijd.

Weigering

Wij weigeren u een ontheffing te verlenen voor het vangen en doden van ekster, kauw, roek en zwarte kraai in het gebied buiten de Airside (dit is het gebied tussen de blauwe lijn en de groene stippellijn op plattegrond bijlage II).

Wij weigeren u een ontheffing te verlenen voor het vangen en doden van brandgans, Canadese gans, grauwe gans, kolgans en toendrarietgans in het gebied buiten de Airside (dit is het gebied tussen de blauwe lijn en de groene stippellijn op plattegrond bijlage II).

Wij weigeren u een opdracht te verlenen voor het vangen en doden van tamme gans/soepgans, en nijlgans in het gebied buiten de Airside (dit is het gebied tussen de blauwe lijn en de groene stippellijn op plattegrond bijlage II).

Wij weigeren u een ontheffing te verlenen voor het 'Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfsplaatsen' en voor het 'zoeken, rapen, uit het nest nemen, beschadigen of vernielen van eieren'.

De motivering voor ons besluit is in bijlage I (overwegingen) weergegeven.

De volgende stukken van de aanvraag maken onderdeel uit van dit besluit:

- Plattegrond werkgebied handeling; in bijlage II.
- Plan van aanpak faunabeheer Twente Airport; in bijlage III.

⁴⁶ In geval van vogels: art. 3.3 lid 4b, sub 2° Wnb

⁴⁷ In het geval van zoogdieren als bedoeld in artikel 3.5 lid 1 Wnb: art. 3.8 lid 5b, sub 3°.

⁴⁸ In het geval van zoogdieren als bedoeld in artikel 3.10 lid 1a Wnb: art. 3.10 lid 2 in samenwerking met art. 3.8 lid 5b, sub 3°.

Voorschriften

Wij verbinden aan deze ontheffing/opdracht de volgende voorschriften:

1. *Twente Airport* is als ontheffing/opdracht-houder verantwoordelijk voor het gebruik van de ontheffing en de naleving van de voorschriften waaronder zij is verleend. De verantwoordelijkheid van de *Twente Airport* laat onverlet dat de ontheffing/opdracht gebruiker strafrechtelijk kan worden vervolgd bij overtreding van deze ontheffing/opdracht.
2. *Twente Airport* machtigt schriftelijk, de jacht(akte)houders van de WBE Lonneker-Losser tot gebruik van de ontheffing/opdracht. De jacht(akte)houders handelen in deze op gezag van *Twente Airport*.
3. *Twente Airport* beheert een digitaal register waarin jachtaktehouders/beheerders zijn vermeld. Alleen de jachtaktehouders die vermeld zijn in dit register mogen van deze ontheffing/opdracht gebruik maken. Dit digitaal register is ten allen tijde door toezichthouders van de provincie Overijssel in te zien.
4. *Twente Airport* machtigt schriftelijk, de 'faunabeheerder van Airport Twente' tot gebruik van de niet lethale middelen en methoden van de ontheffing/opdracht. De faunabeheerders handelen in deze op gezag van de Twente Airport.
5. Binnen 1 jaar na in werking treding van dit besluit dienen op het terrein van Airport Twente alle afvalbakken vervangen te zijn door een soort waar vogels geen vreten uit kunnen halen.
6. Binnen 1 jaar na in werking treding van dit besluit dienen potentiële uitkijkposten van roofvogels op de Airside onaantrekkelijk gemaakt te zijn, bv. door het plaatsen van 'rollers' op borden (voor zover mogelijk binnen geldende wet- en regelgeving voor de luchtvaart).
7. Er mag pas van het middel doden met het geweer gebruik gemaakt worden, nadat de in het 'Plan van Aanpak Faunabeheer Twente Airport' (zie bijlage III) genoemde niet lethale middelen en methoden uitgenut zijn.
8. Er mag pas van het middel doden met het geweer gebruik gemaakt worden indien het 'Verjaagprotocol' in het 'Plan van Aanpak Faunabeheer Twente Airport' (zie bijlage III) gevolgd is.
9. Voor het vangen van de vogels en dieren volgens deze ontheffing/opdracht mag alleen een kastval of vangkooi gebruikt worden waarin de vogel of het dier levend gevangen kan worden.
10. Vangkooien voor vogels moeten onder permanent toezicht staan om te voorkomen dat vogels gevangen worden waarvoor geen ontheffing gegeven is.
11. De kastvallen of vangkooien voor de zoogdieren volgens deze ontheffing/opdracht, worden minstens eenmaal daags gecontroleerd.
12. Gevangen vogels/zoogdieren volgens deze ontheffing/opdracht dienen zo snel mogelijk, maar in ieder geval binnen 1 uur, na de constatering van de vangst vrij gelaten te worden.
13. De met behulp van deze ontheffing/opdracht gevangen *inheemse* zoogdieren worden in *Hof Espelo, Landgoed het Oosterveld* of verder van het plangebied in de provincie Overijssel *vrijgelaten*.
14. De met behulp van deze ontheffing/opdracht gevangen exoten en verwilderde soorten, zoals genoemd in tabel 1d van dit besluit, mogen niet vrijgelaten of uitgezet worden.
15. De gebruiker van de ontheffing/opdracht is verplicht een kopie van de door de *Twente Airport* gewaarmerkte ontheffing (besluit en voorschriften) en de jachtakte bij zich te houden, en een toestemming van de grondgebruiker voor het betreden van de grond.

16. Ringen die zich aan de gedode vogels bevinden, moeten met een opgave van plaats en datum van vangst van de betreffende vogels naar het vogeltrekstation (zie: <https://vogeltrekstation.nl/>) gezonden worden.
17. Afschot met behulp van deze ontheffing/opdracht mag alleen plaatsvinden binnen het gebied van de Airside (binnen het hekwerk om de landingsbaan: zie bijlage II).
18. *Twente Airport* moet ervoor zorgen dat de wildbeheereenheid Lonneker-Losser de doorgeschreven ontheffing/opdracht in het Faunaregistratiesysteem (FRS) registreren.
19. *Twente Airport* dient jaarlijks voor 1 januari schriftelijk opgave te doen (provincie Overijssel t.a.v. het team PD-vergunningen) van hetgeen met behulp van deze ontheffing/opdracht is gevangen, vrijgelaten en/of gedood (het gebruikte middel, de soort, het aantal, locaties van vrijlaten en datums).
20. Deze ontheffing/opdracht kan op grond van de criteria genoemd in artikel 5.4 van de Wnb worden ingetrokken of gewijzigd.

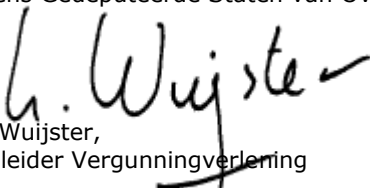
Leges

U bent voor het in behandeling nemen van uw aanvraag geen leges verschuldigd.

Tot slot

Heeft u nog vragen naar aanleiding van deze beslissing, dan kunt u bellen met A. van der Wal op telefoonnummer 038 499 7696

Met vriendelijke groet,
namens Gedeputeerde Staten van Overijssel,

Lars Wuijster,
teamleider Vergunningverlening

Bijlagen:

Bijlage I	Overwegingen bij het besluit
Bijlage II	Plattegrond werkgebied van de handeling
Bijlage III	Plan van aanpak faunabeheer Twente Airport
Bijlage IV	Aangevraagde diersoorten

Afschriften

Een afschrift van dit besluit is tevens verzonden aan:

- Faunabeheereenheid Overijssel;
- WBE Lonneker Losser;
- Stichting Faunabescherming;
- de Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging;
- de Nederlandse Organisatie Voor Jacht en Grondbeheer;
- BIJ12, Unit Faunafonds, t.a.v. de secretaris;
- de politie 'Eenheid Oost-Nederland';
- Gemeente Enschede;
- Gemeente Dinkelland;
- Gemeente Oldenzaal;
- Gemeente Hengelo.

Als u het niet eens bent met dit besluit kunt u bezwaar maken, als u belanghebbende bent.

Stuurt u dan een bezwaarschrift aan ons. Wij controleren dan of wij een juist besluit hebben genomen.

Uw bezwaarschrift is een brief die aan een aantal eisen moet voldoen.

De wet stelt eisen aan uw bezwaarschrift. Die eisen zijn:

1. U zegt met welk besluit u het niet eens bent. Dit doet u door in uw bezwaarschrift het kenmerk te vermelden dat op onze brief staat.
2. U zegt waarom u het niet eens bent met dit besluit.
3. U zet uw naam, adres, handtekening en de datum op uw bezwaarschrift.
4. U verstuurt het bezwaarschrift op tijd. Op onze brief staat een verzenddatum. U stuurt ons binnen zes weken na die datum uw bezwaarschrift.

Uw bezwaarschrift kunt u op 3 manieren aan ons versturen.

1. Met de post naar: Gedeputeerde Staten van Overijssel, Team Juridische zaken, Postbus 10078, 8000 GB Zwolle.
2. Via internet. U gebruikt daarvoor ons digitale bezwaarformulier. U vindt het formulier via <https://forms.overijssel.nl/bezwaar-klacht/bezwaar-beslissing/>.
3. Met een faxbericht. Het faxnummer van het team Juridische Zaken is: 038 - 425 48 02.

Wat als u niet kunt wachten tot er een nieuw besluit is genomen?

Ook als u bezwaar maakt treedt dit besluit gewoon in werking. Dat kan vervelende gevolgen voor u hebben. U kunt de rechtbank dan vragen een voorlopige beslissing te nemen, door een zogeheten 'voorlopige voorziening' aan te vragen. Dit is een aparte procedure die loopt naast de door u gestarte bezwaarprocedure. Voor de behandeling van uw verzoek om een voorlopige voorziening betaalt u een bedrag. De rechter kan beslissen dat wij dat bedrag aan u moeten vergoeden. Voor informatie over het indienen van een verzoek belt u met de Rechtbank Overijssel: 088 - 361 55 55.

BIJLAGE I Overwegingen bij het besluit

Het besluit bestaat uit de ontheffing/opdracht en voorschriften. In deze bijlage zijn de overwegingen bij het besluit opgenomen. Het besluiten de overwegingen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. De overwegingen zijn als volgt opgebouwd:

A	WEERGAVE VAN DE FEITEN	11
A1	Aanvraag	11
A1.1	Omschrijving handeling	11
A1.2	Doelstelling van de handeling	15
A1.3	Andere getroffen preventieve maatregelen	15
A1.4	Gegevens over (dreigende) schade	17
A1.5	Wettelijk belang van de handeling	21
A1.6	Verzoek tot ontheffing en motivatie	21
A1.7	Periode	21
A1.8	Onderliggende documenten	22
A1.9	Aanvullende gegevens	22
A2	Bevoegdheid	22
A2.1	Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd	22
A3	Procedure	22
A3.1	Overeenstemming andere provincie	22
A3.2	Adviesverzoek aan gemeente	22
A4	Toetsingskader soorten	23
A4.1	Wettelijke regels	23
B	TOETSING	23
B1	Inhoudelijke beoordeling	23
B1.1	Uitgangspunten aanvraag	23
B1.2	Toetsing voorkomen van ontstaan (dreigende) schade	26
B1.3	Toetsing treffen van preventieve maatregelen	28
B1.4	Toetsing gunstige staat van instandhouding	29
B1.5	Toetsing gebruikte middelen en methoden	29
B1.6	Toetsing aan wettelijk belang	32
B1.7	Eindconclusie toetsing	33
B1.8	Zorgplicht blijft altijd gelden	33
C	Slotconclusie	33
	Bijlage II. PLATTEGROND WERKGEBIED VAN DE HANDELING	34
	Bijlage III. PLAN VAN AANPAK FAUNABEHEER TWENTE AIRPORT	34
	Bijlage IV. AANGEVRAAGDE DIERSOORTEN	39

A WEERGAVE VAN DE FEITEN

A1 Aanvraag

A1.1 Omschrijving handeling

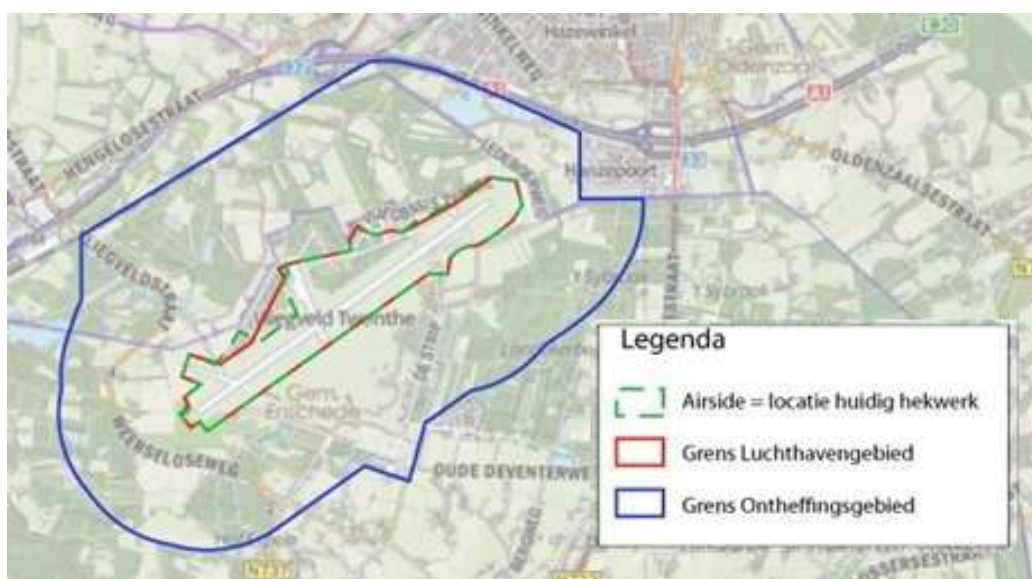
Op Twente Airport gaat de intensiteit van het vliegverkeer in de komende jaren omhoog. Op dit moment vinden er o.a. recreatieve vliegbewegingen, zakelijke vluchten en vliegbewegingen in het kader van ontmantelen van vliegtuigen plaats. In de directe nabijheid van het vliegveld zijn natuurgebieden en agrarische gebieden met de daarbij behorende aanwezigheid van diverse fauna. De huidige en geplande toename van het aantal vliegbewegingen leidt tot grote risico's op conflictsituaties met de aanwezige fauna, vanwege botsingen met vliegtuigen. Om toch de veiligheid van het vliegverkeer te kunnen garanderen is een ontheffing noodzakelijk om de verschillende fauna te kunnen weren op en in de directe nabijheid van het vliegveld.

De ambitie van het vliegveld is er één van de langere termijn waarbij op den duur ongeveer 30.000 vliegtuigbewegingen per jaar (starts en landingen samen) worden verwacht. Uitgangspunt hierbij is dat de vliegbewegingen plaats zullen vinden tussen 06:00 en 23:00 uur. Hiervan kan echter bij uitzondering in het geval van onvoorziene omstandigheden van worden afgeweken tot 24:00 uur.

Area Development Twente⁴⁹ (ADT) heeft op 15 maart en 14 oktober een *Faunabeheerplan voor Twente Airport* aangeleverd bij haar ontheffingaanvraag. Om de veiligheid van het vliegverkeer te kunnen garanderen willen ADT verschillende fauna (zie tabel 3. hieronder) op en in de directe omgeving van het vliegveld kunnen weren (zie plattegrond op figuur 1.). Het plangebied betreft dus het luchthavengebied Luchthaven Twente en de relevante omgeving daarvan.

Onderstaande kaart geeft de locatie weer waar ontheffing voor aangevraagd wordt. In deze kaart wordt een duidelijk onderscheid gemaakt tussen het luchthavengebied zoals vastgesteld door Provinciale Staten van Overijssel, de 'Airside' en het ontheffingsgebied. De Airside is omgeven door een hekwerk (groene stippellijn op plattegrond). De blauwe lijn betreft een buffer van ongeveer 1 kilometer rondom de Airside, waarbij aansluiting is gezocht bij harde contouren in het landschap wanneer deze aanwezig waren bij de rand van de buffer.

Bij deze ontheffingsaanvraag wordt dus een onderscheid gemaakt tussen twee gebieden: het gebied binnen de blauwe lijn, en het gebied binnen de groene gestippelde lijn.

Figuur 1. Plattegrond luchthavengebied en de ontheffingsgebied

⁴⁹ Nieuwe naam van ADT is 'Gemeenschappelijke Regeling Technology Base'

In het *Faunabeheerplan voor Twente Airport* geeft ADT aan hoe zij het weren van fauna planmatig aanpakken. De ontheffingaanvraag is gedaan voor twee gebieden (zie plattegrond figuur 1. hierboven):

1. gebied binnen groen gestippelde lijn (Airside): gebied waarin voor alle soorten uit tabel 3. een aanvraag gedaan is;
2. gebied binnen blauwe lijn: gebied waarin alleen voor ekster, kauw, roek, zwarte kraai, brandgans, Canadese gans, grauwe gans, kolgans, tamme gans/ soepgans, toendrarietgans en nijlgans een aanvraag gedaan is.

De te treffen maatregelen om vogelaanvaringen met vliegtuigen te voorkomen vallen in drie categorieën uiteen:

1. Het onaantrekkelijk maken van de omgeving;
2. het verjagen/vangen van dieren;
3. en als uiterste middel het doden van dieren.

Alle vogels waarvoor ontheffing wordt aangevraagd (zie tabel 3.) zijn vogels die op het vliegveld zijn waargenomen en welke ook opgenomen zijn in de monitoringsgegevens welke bijgevoegd zijn bij de aanvraag als '*bijlage 1 Faunagegevens Eelerwoude 2010-2017*'. Daarnaast zijn de brandgans, Canadese gans en de rietgans bijgevoegd, omdat dit soorten zijn welke in de directe nabijheid wel aanwezig zijn, en er andere soorten uit deze soortgroep wel waargenomen zijn, en/of dat dit soorten betreft die door hun grootte direct gevaar op kunnen leveren voor de luchtvaart.

Omdat vogels zich niet laten weren door een hekwerk (ze vliegen simpelweg over het hekwerk heen) kan een groter ontheffingsgebied nodig zijn om deze te verjagen, te verstoren of in een enkel geval te doden. Vanwege de grootte van kraaiachtigen en ganzen, het foerageergedrag in met name open terreinen zoals het vliegveld, en waarnemingen van de genoemde soorten op en rond 'Twente Airport' zijn maatregelen in een groter gebied dan alleen het vliegveld noodzakelijk.

De overige in tabel 3. vermelde grotere vogelsoorten op en rond het vliegveld hebben geen of slechts in zeer beperkte mate een ecologische relatie met het open terrein van het vliegveld. Maatregelen voor deze soorten buiten het hekwerk van het vliegveld worden om die reden niet noodzakelijk geacht.

Voor de overige vogelsoorten (anders dan kraaiachtigen en ganzen) in tabel 3. wordt ontheffing aangevraagd voor een ontheffingsgebied gelijk aan de grens van het hekwerk (groen gestippelde lijn). Binnen deze grens geven de voorgestelde middelen en maatregelen voldoende ruimte om te verjagen, verstoren of in enkele gevallen te doden.

De genoemde zoogdieren in tabel 3. waarvoor ontheffing wordt aangevraagd zijn zoogdieren welke waargenomen zijn tijdens de monitoringsronden en opgenomen zijn in de '*bijlage 1 Faunagegevens Eelerwoude 2010-2017*'. Daarnaast zijn er enkele soorten bijgevoegd waarvan duidelijk is dat deze in de directe nabijheid reeds aanwezig zijn, dan wel in Nederland en de regio Twente sterk in aantal toenemen. Van deze soorten is het in de nabije toekomst te verwachten dat deze zich in de directe nabijheid van het vliegveld zullen vestigen.

Voor zoogdieren wordt alleen ontheffing aangevraagd binnen de grens van de Airside (zie figuur 1).

In de tabel 3. In bijlage IV van dit besluit staan de diersoorten waarvoor een ontheffing is aangevraagd. Ook is daarbij aangegeven welke handelingen aangevraagd worden.

De middelen die gebruikt gaan worden om de handelingen uit tabel 3 uit te voeren staan in tabel 4.

Tabel 4. Gebruikte middelen en aard van het effect				
middel	Akoestisch	Visueel	akoestisch en visueel	overige middelen
knalapparaten	x			
knalpistool	x			
Scarecrow	x			
knalpistool met vuurpijl	x			
rondrijden		x		
vogelverschrikker		x		
laser		x		
valkenier		x		
afschot			x	
wegvangen				x

Ook wordt in het aanvraagformulier een ontheffing aangevraagd voor het:

“Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfsplaatsen”,

én voor het:

“zoeken, rapen, uit het nest nemen, beschadigen of vernielen van eieren”.

In het bijgevoegde faunabeheerplan en in het ‘plan van Aanpak faunabeheer Twente Airport’, worden deze handelingen echter niet meer genoemd.

Per diersoortgroep is in hoofdstuk 8 van het ‘Faunabeheerplan, Twente Airport’ een volgorde aangegeven waarin de preventieve maatregelen ingezet dienen te worden.⁵⁰ Gebruikmaken van een volgend middel kan daarbij alleen wanneer het vorige niet tot voldoende resultaat geleid heeft. Afschot is daarbij het ultimatum remedium. Het gebruikmaken van de stap doden binnen het verjaagprotocol kan alleen wanneer:

1. dieren zich niet laten verjagen;
2. dezelfde dieren structureel terugkomen;
3. dieren van het ene moment op het andere moment een onaanvaardbaar risico vormen.

Afschot is in de opsomming de laatste maatregel en daarmee het ultimatum remedium om incidenten te kunnen voorkomen. De uitzondering die het mogelijk maakt om af te wijken van het verjaagprotocol is een situatie waarbij van het ene op het andere moment een onaanvaardbaar risico voor de vliegveiligheid veroorzaakt wordt door de aanwezigheid van de betreffende soort.

⁵⁰ Zie ook bijlage 3 van dit besluit: *Plan van Aanpak faunabeheer Twente Airport*

In de onderstaande tabel 5. wordt door de aanvrager een verwachting aangegeven van het aantal dieren dat jaarlijks geschoten zal gaan worden.

Tabel 5 Verwacht afschot Airport Twente	
Aalscholvers, ooievaars, kraanvogels en reigers:	
Blauwe reiger	0
Ooievaar	0
Grote zilverreiger	0
Aalscholver	0
Ganzen:	
Brandgans	0
Canadese gans	0
Grauwe gans	5
Kolgans	0
Tamme gans/ soepgans	5
Toendrarietgans	0
Nijlgans	4
Meeuwen	
Kokmeeuw	0
Roofvogels:	
Buizerd	0
Havik	0
Slechtvalk	0
Sperwer	0
Torenvalk	0
Wespendief	0
Kraaiachtigen:	
Ekster	0
Kauw	4
Roek	0
Zwarte kraai	6
Overige soorten:	
Spreeuwen	0
Houtduiven	0
Fazanten	0
Zoogdieren:	
Das	0
Eekhoorn	0

Haas	3
Huiskat	0
Konijn	0
Ree	1
Steenmarter	0
Vos	0
Wasbeer	0
Wasbeerhond	0
Wild zwijn	0

Uit de bovenstaande tabel valt op te maken dat het verwachte aantal af te schieten dieren per jaar zeer gering is.

Plan van aanpak faunabeheer Twente Airport

Onderdeel van de ontheffingaanvraag is het 'Plan van aanpak faunabeheer Twente Airport'. Dit plan dat als bijlage III bij dit besluit gevoegd is, geeft een overzicht hoe en door wie, wanneer en waar de bovengenoemde handelingen uitgevoerd gaan worden. Het bevat ook een verjaagprotocol. In dit verjaagprotocol wordt een prioritering van maatregelen aangegeven. Er zit een rangorde in de maatregelen die loopt van:

- het treffen van preventieve maatregelen; tot,
- verstoring en verjaging; tot,
- vangen en elders vrijlaten; en uiteindelijk, als ultimatum remedium,
- het doden als de andere mogelijkheden volledig uitgenut zijn.

Er zit ook een monitoringsopzet in het Faunabeheerplan Twente Airport. Als er zich fauna ophoudt op het vliegveld en er gebruik gemaakt wordt van de methoden en middelen om dieren te verjagen, vangen en doden, wordt dit gerapporteerd.

De handelingen dienen jaarrond, ook op zon- en feestdagen en in de dag- en nachtperiode uitgevoerd te kunnen worden. Om ook als het donker is (in de schemer en nachtelijke uren) van het geweer gebruik te kunnen maken is het noodzakelijk om het geweer te voorzien van een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten.

Omdat er ook beheerd dient te worden in voor publiek toegankelijk terrein, is het wenselijk om een geluiddemper op het geweer te gebruiken.

De lethale handelingen met behulp van het geweer worden uitgevoerd door Twente Airport aangewezen jacht(akte)houders van de WBE Lonneker-Losser. De overige handelingen worden uitgevoerd door gediplomeerde vogelwachters en/of medewerkers havendienst welke de cursus 'wildlife training' hebben gevolgd (Faunabeheerders Airport Twente).

A1.2 Doelstelling van de handeling

Het doel van de ontheffing is de vliegveiligheid van het luchtverkeer op Twente Airport te garanderen door te voorkomen dat er botsingen van fauna met vliegtuigen plaatsvinden.

A1.3 Andere getroffen preventieve maatregelen

Om aanvaringen met grotere vogels te voorkomen is het van belang het vliegveld onaantrekkelijk te maken voor grotere vogels, en ontoegankelijk te maken voor grotere zoogdieren. Dit is verreweg de meest duurzame, goedkoopste en effectiefste oplossing om aanvaringen met fauna te voorkomen.

Verschralingsbeheer van schraalgrasland

Een zeer efficiënte manier om vestiging van grote vogels als ganzen en weidevogels te voorkomen is een verschralingbeheer van het grasland waardoor het voedselaanbod voor grotere vogels wordt beperkt. Dit wordt ook al vele jaren succesvol toegepast op het vliegveld. Door de recente werkzaamheden aan de zuidkant van het vliegveld is het verschraalde grasland plaatselijk wat voedselrijker geworden waardoor zich hier, meer dan voorheen, grotere vogels als weidevogels en ganzen vertonen. Dit is naar verwachting een tijdelijke situatie, verwacht wordt dat door continuering van het verschralingsbeheer het gebied snel onaantrekkelijk wordt voor deze soorten.

Rondom de start- en landingsbaan is dus schraalgrasland aanwezig en dit wordt ook als zodanig beheerd om te voorkomen dat dit gebied aantrekkelijk wordt voor grotere vogels. Het huidige beheer wordt in de toekomst gecontinueerd. Het maaisel van de landingsbaan wordt zo snel mogelijk afgevoerd en zwerfafval voorkomen.

Hekwerk

Rondom het gebied van de Airside (zie figuur 1.) is een hekwerk van 2,44 meter aanwezig met geplastificeerd gaas met een maaswijdte van 50 mm x 50 mm met een draaddikte van 3,1 mm. Dit hekwerk houdt zowel grote dieren zoals herten tegen als kleinere dieren zoals hazen. Het hekwerk wordt iedere twee dagen gecontroleerd op functionaliteit.

Hoewel het hek voorkomt dat zowel grotere als kleinere dieren op de landingsbaan kunnen komen, blijft het mogelijk dat bij een incident er toch dieren het hek passeren (bv. vandalisme aan het hek of omvallende bomen). Indien dat het geval is moet als uiterste mogelijkheid afschot mogelijk zijn.

Aanvullende maatregelen

Naast de genoemde maatregelen die al worden toegepast en die ook in de toekomst toegepast zullen worden om het gebied onaantrekkelijk te maken/houden voor grotere vogels zijn er nog een aantal andere aandachtspunten:

- Voorkomen zwerfafval/ afvalbakken plaatsen waar geen vogels bij kunnen. Afval heeft een aantrekkende werking op soorten als kraaiachtigen en meeuwen en dient te allen tijde te voorkomen te worden. Met name in het opengestelde deel van de nieuwe NNN komen veel bezoekers, waardoor de kans op zwerfafval groter is geworden.
- Voorkomen uitkijkposten voor roofvogels op en rond de landingsbaan. Met name buizerd (de algemeenste roofvogel op het vliegveld) foerageert veelal vanaf uitkijkposten. Indien deze niet direct rondom de landingsbaan aanwezig zijn wordt het voor deze soort minder aantrekkelijk om hier te jagen. Op eventuele borden langs het vliegveld kunnen 'rollers' geplaatst worden zodat deze ongeschikt worden als uitkijkpost.

Verjaagprotocol

Afschot van dieren is het ultimatum remedium. Welke alternatieve maatregelen volgens rangorde het eerst worden genomen voordat tot afschot overgegaan wordt staan beschreven in het verjaagprotocol:

Aalscholvers, ooievaars, kraanvogels en reigers

- 1) Verstoring akoestisch
- 2) Verstoring visueel
- 3) Afschot (aalscholver, ooievaar, blauwe reiger en grote zilverreiger)

Ganzen

- 1) Verstoring akoestisch
- 2) Verstoring visueel
- 3) Afschot (soorten brandgans, Canadese gans, grauwe gans, tamme gans/soepgans, kolgans, rietgans en nijlgans)

Meeuwen

- 1) Zo snel mogelijk afvoeren van maaisel

- 2) Voedselaanbod beperken (voorkom zwerfafval of plekken waar meeuwen uit vuilnisbakken kunnen eten)
- 3) Verstoring akoestisch
- 4) Verstoring visueel
- 5) Afschot (kokmeeuw)

Roofvogels

- 1) Zo snel mogelijk afvoeren van maaisel om voedselbeschikbaarheid te verkleinen voor roofvogels
- 2) Verstoring akoestisch
- 3) Verstoring visueel
- 4) Eventueel wegvangen roofvogels in het najaar na/tijdens maaiwerkzaamheden
- 5) Afschot (buizerd, havik, slechtvalk, sperwer en wespandief)

Kraaiachtigen

- 1) Beperk voedselaanbod (voorkom zwerfafval of plekken waar kraaien uit vuilnisbakken kunnen eten)
- 2) Verstoring akoestisch
- 3) Verstoring visueel
- 4) Kraaienvangkooi plaatsen
- 5) Afschot (ekster, kauw, roek en zwarte kraai)

Weidevogels

- 1) Verstoring geluid
- 2) verstoring visueel

Overige soorten

- 1) verstoring geluid
- 2) verstoring visueel
- 3) afschot (spreeuw, houtduif en fazant)

Zoogdieren

- 1) Afschieten van reeën welke binnen de rasters lopen
- 2) Regelmatig controle hekwerken, en hierdoor het weren van zoogdieren buiten de landingsbaan
- 3) Verstoring akoestisch
- 4) Verstoring visueel
- 5) Evt. wegvangen (boomarter, das, eekhoorn, haas, huiskat, konijn, steenarter, vos, wasbeer, wasbeerhond en wild zwijn)
- 6) Afschot (das, eekhoorn, haas, huiskat, konijn, ree, steenarter, vos, wasbeer, wasbeerhond en wild zwijn)

In het 'Plan van Aanpak Airport Twente' wordt beschreven door wie, waar en wanneer beheersmaatregelen worden uitgevoerd, welke middelen worden gebruikt en welk verjaagprotocol van toepassing is op welke diersoort. Dit Plan van aanpak is onderdeel van het Luchthavenbedrijfshandboek (Airport Operations Manual (AOM)) Twente Airport, en is daarmee vastgesteld als handelswijze binnen Twente Airport. Het plan van aanpak is als bijlage III bij dit besluit gevoegd.

A1.4 Gegevens over (dreigende) schade

De vliegveiligheid is bij een botsing tussen een vliegtuig en fauna in gevaar. De omvang en het gewicht van fauna bepaalt voor een groot gedeelte het gevaar en de schade. Daarnaast zorgt een hogere snelheid voor een grotere impact bij botsingen. Hierbij geldt dat wanneer de snelheid verdubbelt de botsingsenergie verviervoudigd.

- Turbinemotoren zijn bij lage snelheden al zeer kwetsbaar, dit komt door de hoge draaisnelheden van bijvoorbeeld fanbladen en compressoren. Beschadigingen van deze onderdelen zorgen voor vermogensverlies en trillingen welke het noodzakelijk maken de motor uit te schakelen.
- Vogels kunnen bij een botsing met vliegtuigen de cockpitramen raken en beschadigen, daarmee slecht zicht veroorzaken en daarmee een gevaarlijke situatie tot gevolg hebben. Ook is het mogelijk dat vogels door de cockpitramen heen komen en daarmee een gevaar vormen voor zowel de bemanningsleden als de andere inzittenden van het vliegtuig.
- Een ander gevaar dat optreedt, is wanneer vogels de beplating raken van het vliegtuig. Achter deze beplating bevinden zich hydraulische en elektrische systemen. Wanneer deze beplating ingedeukt of doorboord wordt, kunnen deze systemen beschadigen en uitvallen.

Een botsing tussen een dier en een vliegtuig komt het vaakste voor in de start- en landingsfase van het vliegtuig. Dit maakt dat de aanwezigheid van dieren van enig formaat in de directe nabijheid van de landingsbaan extra risicovol is. Botsingen tussen vliegtuigen en dieren zijn zeer onwenselijk daar dit grote risico's voor de veiligheid van passagiers en bemanning met zich meebrengt. Daarnaast brengt een botsing hoge kosten voor de luchtvaartmaatschappijen met zich mee.

In de ontheffingaanvraag worden vooral soorten beschreven die ook enig formaat hebben. In het geval van vogels is dit van belang daar vliegtuigen alleen berekend zijn op botsingen met kleinere vogels. Uitzondering hierop zijn vogels die een neiging hebben tot zwermen en hierdoor door de hoeveelheid vogels een gevaar kunnen vormen. In het geval van zoogdieren beperken wij ons tot zoogdieren die in het geval van een botsing op de start- of landingsbaan voor gevaar en/of belangrijke schade kunnen zorgen.

In het 'Handboek vogelaanvaringpreventies Nederlandse Luchthavens' staan voorbeelden van botsingen van vliegtuigen met vogels die tot het neerstorten van vliegtuigen met dodelijke slachtoffers geleid hebben. Het betreft dan vogels van verschillend formaat, van spreeuwen tot ganzen.

jaar/ locatie	vliegtuigtype	activiteit	vogels	consequenties
1960/Boston USA	Electra	Take-off	spreeuwen	3 motoren vol spreeuwen, neergestort in haven 62 doden
1973/ Norwich	Falcon 20	Take-off	meeuwen	meeuwen opgezogen neergestort en 1 gewonde
1975/ Dunsfold	HS 125	Take-off	kieviten	Beide motoren neergestort op auto. 6 doden
1975/ New York	DC10	Take-off	meeuwen	meeuwen opgevlagen tegen vleugel, en in motor geëxplodeerd, vliegtuig uitgebrand
1978/ Michigan	CV 580	Take-off	torenvalk	torenvalk in motor, machine gecrasht, 3 gewonden
1978/ België	737	Touch & go	houtduif	duif in motor, afgebroken start, uit de baan gelopen, uitgebrand
1979/ USA	merlin	Approach	meeuwen	controle verloren, neergestort, 2 doden, 7 geparkeerde vliegtuigen geraakt
1980/ Kinloss	Nimrod	Take-off	meeuwen	meervoudige opname vogels, neergestort in bos, 2 doden
1981/ Canada	Bell 206	Laagvliege	raven	door cockpitraam, neergestort, 4 doden
1984/USA	Pa 18	Landing	aalscholver	door cockpitraam, vlieger gewond, neergestort in
1995/ Le Bourget	Falcon 20	Take-off	kieviten	opgenomen, motorbrand, neergestort 10 doden
1996/ Alaska	E-3 Awacs	Take-off	Canadese gans	opgenomen, 2 motoren met ganzen, neergestort, 24

1996/ Griekenland	E-3 Awacs	Take-off	onbekend	start afgebroken, uit de baan in zee, vliegtuig verwoest
1996/ Eindhoven	Hercules	Landing	spreeuwen	neergestort naast de baan in brand, 34 doden, 5 gewonden
2003/ Milaan	Learjet-45	Take-off	(waarschijnlijk) duiven	vogelaanvaring bij take-off daarna neergestort op fabriekshal tijdens terugkeer. Beide

Figuur 2 Luchtvaart incidenten. Bron: Handboek vogelaanvaringpreventies Nederlandse Luchthavens

Voor zoogdieren geldt dat zij een botsing kunnen veroorzaken met een vliegtuig wanneer zij zich op de start- en landingsbaan bevinden op het moment dat een vliegtuig hier ook gebruik van maakt.⁵¹ Een botsing zal dan vooral schade veroorzaken aan het landingsgestel. Daarnaast kunnen door de aanzuigende werking van de turbines zoogdieren in de turbines terechtkomen en daar schade veroorzaken aan cruciale onderdelen.⁵²

Risico's en aanwezigheid

Aalscholvers, ooievaars, kraanvogels en reigers

Rond de spaarbekkens en drinkwatervijvers ter hoogte van Lonneker aan de zuidkant van het vliegveld foerageren regelmatig aalscholvers, blauwe reigers en in de winterperiode grote zilverreiger. Het gaat echter om kleine aantallen die geen noemenswaardige vliegbewegingen hebben boven het vliegveld, ook niet in de trekperiode. Met name kort na de maaiperiode (eind juli/begin augustus) worden er soms enkele foeragerende blauwe reigers en grote zilverreigers aangetroffen die maaislachtoffers (voornamelijk muizen) opruimen.

Bij verjaging, verstoring en bij uitzondering doden van enkele individuen van de soorten blauwe reiger, ooievaar, grote zilverreiger en aalscholver komt de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding. Bij de soort kraanvogel kan de gunstige staat van instandhouding niet gegarandeerd worden bij het eventueel doden van individuen en zal er een oplossing moeten worden gezocht in het verjagen van individuen wanneer de situatie zich voordoet.

Ganzen

Het vliegveld bestond van oorsprong grotendeels uit schraal grasland met omliggende bosgebieden, waardoor het gebied onaantrekkelijk was voor ganzen. Door de werkzaamheden aan de zuidkant van het vliegveld is de grond wat meer geroerd waardoor het grasland plaatselijk wat voedselrijker is geworden. Dit heeft een licht aantrekkende werking op ganzen gehad. Afgelopen jaren zijn er met name in natte periodes enkele nijlganzen en sporadisch kleine aantallen (ca. 10 tot 20) kolgans en grauwe gans aanwezig op het zuidelijk deel van het vliegveld. Ook loopt er regelmatig een groepje tamme ganzen/soepganzen op de landbouwpercelen rond het vliegveld. Het vliegveld heeft echter geen aantrekkende werking op ganzen in de trekperiode. Tevens wordt verwacht dat met verschravingsbeheer ook het zuidelijk deel van het vliegveld weer onaantrekkelijker wordt voor ganzen.

Bij verjaging, verstoring en bij uitzondering het doden van enkele individuen van de soorten brandgans, Canadese gans, grauwe gans, kolgans, tamme gans/soepgans, toendrarietgans en nijlgans komt de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding.

Meeuwen

Ten zuiden van het vliegveld ter hoogte van het havengebied Enschede is een grote slaapplek van meeuwen aanwezig. Overdag foerageren deze onder meer bij Kristalbad en in agrarische gebieden die voornamelijk ten zuid/zuidwesten van deze slaapplek liggen. Noemenswaardige trekbewegingen/verplaatsingen ter hoogte van het vliegveld zijn niet aan de orde. Mochten er kokmeeuwen op het vliegveld verblijven dan zou verjaging, verstoring en bij uitzondering doden van enkele individuen van de soort de gunstige staat van instandhouding niet schaden.

⁵¹ <https://www.nu.nl/binnenland/2414975/vliegtuig-in-eindhoven-botst-ree.html>

⁵² https://www.telegraaf.nl/nieuws/1319442/vliegtuig-botst-met-hert?utm_source=google&utm_medium=organic

Roofvogels

Op en rond het vliegveld broeden meerdere roofvogels met name buizerd, maar ook enkele paren havik, wespandief, sperwer, torenvalk, ransuil en boomvalk. Tevens foerageren er in het winterhalfjaar soms blauwe kiekendieven op het vliegveld en worden er in de zomer een overzomerende bruine kiekendief, slechtvalk en grauwe kiekendief waargenomen. Met name buizerd en torenvalk worden regelmatig jagend boven het vliegveld waargenomen. Vooral tijdens en kort na de maaiwerkzaamheden op het vliegveld (eind juli-begin augustus) zijn er tijdelijk grotere aantallen roofvogels aanwezig die profiteren van het tijdelijk voedselaanbod (maaislachtoffers en makkelijk te bereiken prooien). Het gaat voornamelijk om muizeneters als torenvalk (soms tot 10-20) exemplaren en buizerd. Bij verjaging, verstoring en bij uitzondering het doden van enkele individuen van de soorten buizerd, havik, slechtvalk, sperwer en wespandief komt de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding. Bij de soorten boomvalk, ransuil, blauwe kiekendief, bruine kiekendief, en grauwe kiekendief kan de gunstige staat van instandhouding niet gegarandeerd worden bij het eventueel doden van individuen. In deze gevallen zal door middel van verjaging oplossingen moeten worden gevonden.

Kraaiachtigen

Van kraaiachtigen zijn geen grote slaapplekken op of nabij het vliegveld aanwezig. Rond en op het vliegveld zijn in 2016 17 paar zwarte kraaien en 1 paar eksters vastgesteld. Ook zijn er jaarrond kleine groepen foeragerende zwarte kraaien op het vliegveld aanwezig. Bij verjaging, verstoring en bij uitzondering doden van enkele individuen van de soorten ekster, kauw, roek en zwarte kraai komt de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding.

Weidevogels

Door het verschralingsbeheer kwamen er jarenlang geen weidevogels op het vliegveld voor. Door de recente werkzaamheden in het zuidelijk deel van het vliegveld zijn de graslanden plaatselijk wat voedselrijker geworden waardoor zich hier in 2016 4 paar kieviten en een paar wulpen gevestigd hebben die foerageren op het zuidelijk deel van het vliegveld. Ook bevonden zich hier in 2016 twee paar scholekster die in de omgeving van Deventerpoort broedden en op het zuidelijk deel van het vliegveld foerageren. Bij de soorten kievit, scholekster en wulp kan de gunstige staat van instandhouding niet op voorhand gegarandeerd worden bij het eventueel doden van individuen. In deze gevallen zal door middel van verjaging oplossingen moeten worden gevonden.

Overige soorten

In het najaar zijn er soms groepen spreeuwen aanwezig op het vliegveld. Ook slapen in de bossen rond het vliegveld in het najaar en in de winter soms grote groepen houtduiven, deze foerageren niet op het vliegveld. Fazanten foerageren incidenteel op het vliegveld echter zijn al geruime tijd niet meer waargenomen. Vanwege dat deze soort hier historisch wel aanwezig was wordt deze wel meegenomen.

Van overige vogelsoorten wordt niet verwacht dat deze significante gevaren opleveren voor het vliegverkeer. In het geval van spreeuwen, houtduiven en fazanten zal de gunstige staat van instandhouding niet in het geding komen in het geval van verstoring verjaging of het doden van enkele individuen.

Samengevat wordt geconcludeerd dat mede door het jarenlange verschralingsbeheer het risico voor vliegverkeer ten aanzien van vogels op dit moment beperkt is. Het grootste risico vormt op dit moment de groep van kraaiachtigen, en de toename van ganzen en weidevogels in de nieuw gerealiseerde natuur. Daarnaast is er een tijdelijk verhoogd risico na maaiwerkzaamheden i.v.m. een toename van foeragerende roofvogels.

Zoogdieren

In de bossen rondom het vliegveld zijn grotere soorten als bunzing, eekhoorn en boommarter bekend, deze bossoorten foerageren niet op het open veld van het vliegveld. Konijnen hebben kleine populaties buiten het vliegveld en foerageren vrijwel niet op het vliegveld. Rond het vliegveld zijn meerdere dassenburchten aanwezig. De das foerageert bij voorkeur op voedselrijke(re) landbouwgronden en in

bosgebieden, ook wel in de bossen op het vliegveld. Het schrale grasland is weinig interessant voor deze soort, er worden slechts incidenteel sporen van das in het grasland aangetroffen.

Haas wordt regelmatig foeragerend op het vliegveld aangetroffen. Ook huiskat en steenmarter worden op het vliegveld waargenomen, maar gezien de beperkte dekking komen deze nauwelijks voor rondom de landingsbaan en vormen dan ook geen significant gevaar.

Vos en met name ree worden vaker foeragerend op het vliegveld aangetroffen en vormen het grootste gevaar voor de vliegveiligheid.

Bij verjaging, verstoring en bij uitzondering doden van enkele individuen van de soorten, das, eekhoorn, haas, huiskat, konijn, ree, steenmarter, vos, wasbeer, wasbeerhond en wild zwijn komt de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding. Bij de soorten bunzing, boommarter en wolf kan de gunstige staat van instandhouding niet op voorhand gegarandeerd worden bij het eventueel doden van individuen. In deze gevallen zal door middel van verjaging oplossingen moeten worden gevonden.

A1.5 Wettelijk belang van de handeling

De voorgenomen handeling is volgens de aanvraag nodig in het belang van

Vogels:

- de veiligheid van het luchtverkeer;

Zoogdieren Habitatrichtlijn/Bern/Bonn:

- van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Andere zoogdieren:

- van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten of;

A1.6 Verzoek tot ontheffing en motivatie

U vraagt ontheffing aan voor de diersoorten genoemd in tabel 3, van het verbod om deze opzettelijk te doden of te vangen⁵³ nesten, rustplaatsen en eieren opzettelijk te vernielen of te beschadigen of nesten weg te nemen of eieren te rapen of onder zich hebben,⁵⁵ om deze vogels opzettelijk te storen,⁵⁶ deze dieren opzettelijk te verstoren,⁵⁷ voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (opzettelijk) te beschadigen of te vernielen, ⁵⁸ deze onder zich te hebben of te vervoeren.⁵⁹

U wilt daarbij gebruik maken van de middelen en/of methoden zoals genoemd in tabel 4 en in het verjaagprotocol (bijlage III).

A1.7 Periode

De ontheffing/opdracht wordt aangevraagd voor onbepaalde tijd.

⁵³ Art. 3.1, eerste lid

⁵⁴ Art. 3.10, eerste lid, sub a

⁵⁵ Art. 3.1, tweede lid en derde lid

⁵⁶ Art. 3.1, vierde lid

⁵⁷ Art. 3.5, tweede lid

⁵⁸ Art. 3.10, eerste lid, sub b

⁵⁹ Art. 3.2, zesde lid

A1.8 Onderliggende documenten

Voor de beoordeling van de aanvraag zijn de volgende documenten toegezonden:

- Aanvraagformulier Wet natuurbescherming, 14 maart 2018;⁶⁰
- Pol R., *Faunabeheerplan, Twente Airport*, Eelerwoude, pnr. P7967, 22 februari 2017;⁶¹
- Pol R., *Aanvullende gegevens Faunabeheerplan Twente Airport*, Eelerwoude, pnr. P7967, 11 oktober 2018;⁶²
- Lamberts, L., Email met aanvullende gegevens, 21 februari 2019.⁶³

A1.9 Aanvullende gegevens

Op 12 juni 2018 zijn aanvullende gegevens gevraagd.⁶⁴ Deze gegevens zijn op 14 oktober 2018 ontvangen en ingeboekt onder nummer 2018/0477416. Op 21 februari 2019 zijn nog extra aanvullende gegevens toegezonden, en ingeboekt onder nummer 2019/0057628.

A2 Bevoegdheid

A2.1 Gedeputeerde Staten van Overijssel bevoegd

De aangevraagde handeling vindt plaats op het grondgebied van Overijssel. De handeling valt niet onder de uitzonderingen van de bevoegdheid, zoals weergegeven in het Besluit natuurbescherming⁶⁵. Daarom zijn Gedeputeerde Staten van provincie Overijssel bevoegd tot het nemen van besluiten op basis van de Wnb (art. 1.3, eerste lid).

Als de activiteiten ook gevolgen heeft voor populaties van soorten op het grondgebied van de aangrenzende provincie (Wnb, art. 1.3, derde lid) stemmen wij ons besluit af met gedeputeerde staten van die provincie.

A3 Procedure

De procedure voor het verlenen van de ontheffing/opdracht is uitgevoerd in overeenstemming met hoofdstuk 5 van de Wnb. Daarbij zijn de relevante artikelen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing.

A3.1 Overeenstemming andere provincie

De aangevraagde activiteiten vinden plaats op ons grondgebied. De effecten van het project op beschermde soorten zijn beperkt tot ons grondgebied. Overeenstemming met een andere provincie is niet nodig.

A3.2 Adviesverzoek aan gemeente

Wij hebben de aanvraag naar het college van burgemeester en wethouders van Enschede gestuurd met het verzoek om advies. De gemeente is vier weken de gelegenheid geboden om te reageren.

Zij heeft van deze mogelijkheid geen gebruik gemaakt.

⁶⁰ Ons kenmerk: 2018/0144228

⁶¹ Ons kenmerk: 2018/0144228

⁶² Ons kenmerk: 2018/0477416

⁶³ Ons kenmerk: 2019/0057628

⁶⁴ Ons kenmerk: 2018/0314897

⁶⁵ Besluit natuurbescherming, art. 1.3, eerste lid

A4 Toetsingskader soorten

Een ontheffing/opdracht kan worden verleend als aan verschillende kaders is voldaan. In deze paragraaf beschrijven we kort aan welke kaders wordt getoetst.

A4.1 Wettelijke regels

Een verzoek tot ontheffing/opdracht wordt beoordeeld op basis van de regels, zoals deze zijn opgenomen in hoofdstuk 3, paragraaf 3.1, 3.2, 3.3 en 3.4 van de Wet natuurbescherming. Bij ons oordeel houden we tevens rekening met het derde lid van artikel 1.10 Wnb.

Ook het Besluit natuurbescherming⁶⁶ en (soms) de Regeling natuurbescherming⁶⁷ zijn voor de toetsing relevant.

B TOETSING

B1 Inhoudelijke beoordeling

B1.1 Uitgangspunten aanvraag

U vraagt een ontheffing aan voor het verstoren, vangen en doden van de vogelsoorten tabel 1.a:

Tabel 1.a	verstoren	vangen	doden
Soorten vogelrichtlijn			
blauwe reiger	x		x
ooievaar	x		x
grote zilverreiger	x		x
aalscholver	x		x
kraanvogel	x		
brandgans	x		x
Canadese gans	x		x
grauwe gans	x		x
kolgans	x		x
toendrarietgans	x		x
kokmeeuw	x		x
buizerd	x	x	x
havik	x	x	x
slechtvalk	x	x	x
sperwer	x	x	x
torenvalk	x		
wespendief	x	x	x
boomvalk	x		
ransuil	x		
blauwe kiekendief	x		
bruine kiekendief	x		
grauwe kiekendief	x		
ekster	x	x	x

⁶⁶ Art. 3.9 Besluit natuurbescherming

⁶⁷ Art. 3.22 Regeling natuurbescherming i.s.m. art. 3.25 Besluit natuurbescherming

kauw	x	x	x
roek	x	x	x
zwarte kraai	x	x	x
kievit	x		
scholekster	x		
wulp	x		
spreeuw	x		x
houtduif	x		x
fazant	x		x

Daarbij vraagt u ontheffing voor het gebruik van de volgende middelen en methoden:

- Verstoren: geweer, knalapparaten, knalpistool (evt. met vuurpijl of scarecrow), vogelverschrikker, laser, valkenier met jachtvogels;
- Vangen: vangkooi en (gefokte) lokvogels, vangnetten en vangkraal;
- Doden: geweer, een geweer voorzien van een geluiddemper en/of een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten, jachtvogels (haviken, slechtvalken en woestijnbuizerds).
- Verstoren: rondrijden;
- Vangen: vangen door middel van bijeendrijven in combinatie met een van bovenstaande vangmiddelen;
- Doden: Schieten voor zonsopkomst en na zonsondergang.

U vraagt een ontheffing aan voor het verstoren, van de volgende habitatsoort tabel 1.b:

Tabel 1.b	verstoren	vangen	doden
Soorten Habitatrichtlijn			
wolf	x		

Daarbij vraagt u ontheffing aan voor het gebruik van de volgende middelen en methode:

- Verstoren: geweer, knalapparaten, knalpistool (evt. met vuurpijl of scarecrow);
- Verstoren: rondrijden.

U vraagt ontheffing aan voor het vangen en doden van de diersoorten in tabel 1.c:

Tabel 1.c	verstoren	vangen	doden
Overige soorten Wnb			
das	x	x	x
eekhoorn	x	x	x
haas	x	x	x
konijn	x	x	x
ree	x		x
steenmarter	x	x	x
vos	x	x	x

wild zwijn	x		x
bunzing	x		
boommarter	x		

Daarbij vraagt u ontheffing voor het gebruik van de volgende middelen en methoden:

- Vangen: kastval, vangkooi, vangnetten;
- Doden: een geweer, een geweer voorzien van een geluiddemper en/of een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten.
- Vangen: vangen door middel van bijeendrijven in combinatie met een van bovenstaande vangmiddelen;
- Doden: Schieten voor zonsopkomst en na zonsondergang.

U verzoekt een opdracht voor het vangen en doden van de onderstaande diersoorten tabel 1.d:

Tabel 1.d	verstoren	vangen	doden
Exoten/verwilderde dieren			
verwilderde huiskat	x	x	x
wasbeer	x	x	x
wasbeerhond	x	x	x
tamme gans/ soepgans	x		x
nijlgans	x		x

Daarbij wilt u ontheffing voor het gebruik van de volgende middelen en methoden:

- Verstoren: geweer, knalapparaten, knalpistool (evt. met vuurpijl of scarecrow), laser.
- Vangen: kastval, vangkooi, vangnetten en vangkraal;
- Doden: een geweer, een geweer voorzien van een geluiddemper en/of nachtzichtapparatuur.
- Verstoren: rondrijden;
- Vangen: vangen door middel van bijeendrijven in combinatie met een van bovenstaande vangmiddelen;
- Doden: Schieten voor zonsopkomst en na zonsondergang.

Ook wordt in het aanvraagformulier een ontheffing aangevraagd voor het:

“Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfsplaatsen”,

én voor het:

“zoeken, rapen, uit het nest nemen, beschadigen of vernielen van eieren”.

In het bijgevoegde faunabeheerplan en in het ‘plan van Aanpak faunabeheer Twente Airport’, worden deze handelingen echter niet meer genoemd.

De ontheffingaanvraag is gedaan voor twee gebieden (zie plattegrond figuur 1 op blz. 10):

1. gebied binnen groen gestippelde lijn (Airsides): gebied waarin voor alle soorten uit tabel 3. een aanvraag gedaan is;
2. gebied binnen blauwe lijn: gebied waarin alleen voor ekster, kauw, roek, zwarte kraai, brandgans, Canadese gans, grauwe gans, kolgans, tamme gans/ soepgans, toendrarietgans en nijlgans een aanvraag gedaan is.

U wilt de handelingen jaarrond, ook op zon- en feestdagen en in de dag- en nachtperiode uit kunnen voeren. Om in de nachtperiode van het geweer gebruik te kunnen maken is het noodzakelijk om van een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten. Omdat er ook beheerd dient te worden in voor publiek toegankelijk terrein, wilt u een geluiddemper op het geweer kunnen gebruiken.

U geeft aan dat het aantal te doden dieren minimaal zal zijn. Op jaarbasis zal dit hooguit om enkele exemplaren per soort gaan. In tabel 5. op bladzijde 16 en 17 van dit besluit staan de aantallen per soort.

U geeft aan dat de lethale handelingen met behulp van het geweer worden uitgevoerd door Twente Airport aangewezen jacht(akte)houders van de WBE Lonneker-Losser. De overige handelingen worden uitgevoerd door gediplomeerde vogelwachters en/of medewerkers havendienst die de cursus 'wildlife training' hebben gevolgd (Faunabeheerders Airport Twente).

U geeft aan dat de voorgenomen handelingen volgens de aanvraag nodig zijn in het belang van:

- Vogels: *de veiligheid van het luchtverkeer;*
- Zoogdieren Habitatrichtlijn: *de openbare veiligheid;*
- Andere zoogdieren: *de openbare veiligheid*

U vraagt de ontheffing aan op basis van het 'Faunabeheerplan Twente Airport'.

B1.2 Toetsing voorkomen van ontstaan (dreigende) schade

De handelingen –het verstoren, vangen en doden van dieren- wordt aangevraagd vanwege het wettelijk belang: de openbare veiligheid en dan specifiek de veiligheid van het luchtverkeer.

Vogels Airside

Er is geen twijfel dat de veiligheid van het luchtverkeer in het geding is indien er botsingen zijn van dieren van een bepaald formaat. Bij vogels variërend in grote van ganzen tot spreeuwen. Bij kleinere vogels (zoals spreeuwen) zijn het de soorten in zwermen vliegen die een gevaar opleveren. Voorbeelden van daadwerkelijke vliegcrashes met dodelijke slachtoffers zijn in figuur 2 opgesomd. Deze gegevens komen uit het *Handboek Vogelaanvaringpreventies Nederlandse Luchthavens*.⁶⁸ Voor recente botsingen met vogels en herten en de lethale gevolgen zie ook: "Wildlife Strikes to Civil Aircraft in the United States, 1990-2015".⁶⁹

De vogels waar u een ontheffing voor aanvraagt (zie tabel 1a. en 1d.) zijn van het formaat en/of vliegen in zwermen, waardoor ze bij een botsing met een vliegtuig een gevaar voor de vliegveiligheid zijn. In het

⁶⁸ *Handboek Vogelaanvaringpreventies Nederlandse Luchthavens*, Commissie Vogelaanvaringen Luchtvaartuigen (CVL), 1 november 2006 (blz. 18 en 19)

⁶⁹ <https://wildlife.faa.gov/downloads/Wildlife-Strike-Report-1990-2015.pdf>

Faunabeheerplan Twente Airport heeft u in hoofdstuk 6 aangetoond dat deze vogels aantoonbaar op of in de directe omgeving van de landingsbaan voor (kunnen) komen.⁷⁰

De vogels genoemd in tabel 1a. en 1d. die in het gebied van de Airside (landingsbaan binnen het hek) vormen een gevaar voor de vliegveiligheid.

Vogels in ruimere zone om de Airside heen

Voor het gebied in de zone om de Airside (gebied binnen blauwe lijn; zie figuur 1.) wordt ontheffing aangevraagd om te verjagen, te verstoren of in een enkel geval te doden van ganzen en kraaiachtigen. Dit vanwege de grootte van kraaiachtigen en ganzen, het foerageergedrag in met name open terreinen zoals het vliegveld, en waarnemingen van de genoemde soorten op en rond 'Twente Airport'.

Uit uw Faunabeheerplan voor de luchthaven blijkt dat het verschrallen van het grasland op de Airside succesvol is in het onaantrekkelijk maken voor ganzen op te foerageren. Het heeft dan geen aantrekkende werking op ganzen. Ook blijkt uit de gegevens die u overlegt heeft dat ganzen sporadisch voorkomen. Het gebied rondom het vliegveld is vanwege de vele bossen onaantrekkelijk voor ganzen. Ganzen mogen in het ruimere gebied rondom de Airside zonder ontheffing verstoord worden. Er is al een ontheffing waarmee bij grauwe ganzen en kolganzen aan nestbehandeling gedaan kan worden. Daarnaast verlenen wij nu een ontheffing voor het vangen en doden van brandgans, Canadese gans, grauwe gans, kolgans, tamme gans/soepgans, toendrarietgans en nijlgans in het gebied van de Airside (binnen het hekwerk).

Hierdoor is het niet aannemelijk dat het doden van ganzen in een ruimer gebied buiten de Airside strikt noodzakelijk is in het belang van de vliegveiligheid. U heeft dat niet aannemelijk gemaakt door motivatie.

Uit het Faunabeheerplan voor de luchthaven blijkt dat van kraaiachtigen er geen grote slaapplekken op of nabij het vliegveld aanwezig zijn. Rond en op het vliegveld zijn in 2016 zeventien paar zwarte kraaien en één paar eksters vastgesteld. Ook zijn er jaarrond kleine groepen foeragerende zwarte kraaien op het vliegveld aanwezig. Kraaiachtigen mogen in het ruimere gebied rondom de Airside zonder ontheffing verstoord worden. Zwarte kraaien staan op de landelijke vrijstellingslijst wat betekent dat deze vogels in het ruimere gebied om de Airside al met het geweer gedood mogen worden.

Daarnaast verlenen wij ontheffing voor het vangen en doden van ekster, kauw, roek en zwarte kraai in het gebied van de Airside (binnen het hekwerk). Hierdoor is het niet aannemelijk dat het doden van kraaiachtigen in een ruimer gebied buiten de Airside strikt noodzakelijk is in het belang van de vliegveiligheid. U heeft dat niet aannemelijk kunnen motiveren.

Zoogdieren in de Airside (binnen het hekwerk)

Bij zoogdieren kunnen alle dieren ter grote van een haas en groter op en in de directe nabijheid van de landingsbaan een gevaar voor de veiligheid van het luchtverkeer opleveren. Botsingen kunnen plaatsvinden op de landingsbaan, en door de aanzuigende werking van de turbines zoogdieren in de turbines terechtkomen en daar schade veroorzaken aan cruciale onderdelen.

Conclusie

De vogels en zoogdieren die in tabel 1a t/m 1d staan en waarvoor een ontheffing aangevraagd wordt, zijn een gevaar voor de openbare veiligheid en dan specifiek de veiligheid van het luchtverkeer. Het betreft dan de fauna die op het terrein van de Airside aangetroffen worden. Het is gezien de geringe aantallen ganzensoorten en kraaiachtigen, en de mogelijkheden om deze te verstoren, en de mogelijkheden die deze ontheffing gaat bieden om die soorten op het terrein van de Airside te verstoren, vangen en te doden, niet aannemelijk dat de vliegveiligheid dan nog in het gevaar komt.

⁷⁰ Eelerwoude inventariseert en monitort al sinds 2010 de flora en fauna op Twente Airport, waardoor een goed beeld is verkregen van aanwezige soorten, verspreidingsgegevens, vliegbewegingen, soorten en aantallen op en rond Twente Airport.

B1.3 Toetsing treffen van preventieve maatregelen

Onder preventieve middelen (dwz. andere bevredigende middelen) waarvan de Wet stelt dat deze eerst voldoende uitgenut moeten zijn, voordat verjaagd, gevangen of gedood mag worden, verstaan wij de middelen/methoden om het vliegveld *onaantrekkelijk* en *onbereikbaar* voor fauna te maken.

Onaantrekkelijk en onbereikbaar

Verschralingsbeheer

Rondom de start- en landingsbaan is dus schraalgrasland aanwezig en dit wordt ook als zodanig beheerd om te voorkomen dat dit gebied aantrekkelijk wordt voor grotere vogels. Verschralen is een zeer efficiënte manier om vestiging van grote vogels als ganzen en weidevogels te voorkomen, het voedselaanbod voor grotere vogels wordt namelijk beperkt. Dit wordt ook al vele jaren succesvol toegepast op het vliegveld, ook in de toekomst zal dit worden gecontinueerd. Het maaisel van de landingsbaan wordt zo snel mogelijk afgevoerd.

Het *Handboek vogelaanvaringpreventies Nederlandse Luchthavens* uit 2006 geeft aan dat schraalgraslandbeheer op de vliegbasis Twente 'effectvol en succesrijk' was. Verschralingsbeheer is dus een effectief middel om grote vogels als ganzen en weidevogels te weren.

De werkwijze van en rondom het uit te voeren verschralingsbeheer is al vastgelegd in de ontheffing ex. art. 75 van de Flora- en faunawet van het Ministerie. Het betreft de 'Toekenning ontheffing Ruimtelijke ingrepen' van 12 november 2014 met als kenmerk: FF/75C/2013/0434. Over verschralingsbeheer nemen wij daarom geen voorschriften meer op.

Hekwerk

Rondom het gebied van de Airside staat een hekwerk met gaasraster. Dit is een hekwerk van 2,44 meter hoog met geplastificeerd gaas met een maaswijdte van 50 mm x 50 mm met een draaddikte van 3,1 mm. Dit hekwerk houdt zowel grote dieren zoals herten tegen als kleinere dieren zoals hazen tegen. Het hekwerk wordt iedere twee dagen gecontroleerd op functionaliteit.

Hekwerken met rasters van gaas zijn zeer effectieve manieren om niet vliegende diersoorten van percelen te weren. Uit de *Handreiking Faunaschade 2009* van het Faunafonds (blz. 28 e.v.) blijkt dat het hekwerk rondom de Airside de zoogdiersoorten van een grootte van haas tot hert effectief tegenhoudt. Door calamiteiten (bv. vallende boom, vandalisme) is het mogelijk dat het hek beschadigt, en er toch grotere zoogdiersoorten in het gebied van de Airside komen.

Overige maatregelen

Zoals u in uw Faunabeheerplan aangeeft zijn er nog aanvullende beheersmaatregelen die u kunt treffen:

- Voorkomen zwerfafval. Afvalbakken plaatsen bij Airport Twente waar geen vogels bij kunnen. Afval heeft een aantrekkende werking op soorten als kraaiachtigen en meeuwen en dient te allen tijde te voorkomen te worden.
- Voorkomen uitkijkposten voor roofvogels op en rond de landingsbaan. Met name buizerd (de algemeenste roofvogel op het vliegveld) foerageert veelal vanaf uitkijkposten. Indien deze niet direct rondom de landingsbaan aanwezig zijn wordt het voor deze soort minder aantrekkelijk om hier te jagen. Op eventuele borden langs het vliegveld kunnen 'rollers' geplaatst worden zodat deze ongeschikt worden als uitkijkpost.

Deze twee maatregelen zijn relatief eenvoudig en op redelijk korte termijn te realiseren. Wij nemen daarom een voorschrift op waarin staat dat u deze maatregelen binnen een jaar dient te realiseren. Wij zullen dat in voorschriften 5 en 6 vastleggen.

Andere maatregelen, zoals bijvoorbeeld het overnetten van het Airside gebied, of het bestraten van het grasland, zijn niet functioneel of onwenselijk vanwege de zeldzame flora- en fauna die zich op de schraalgraslanden bevinden. Dit zijn disproportionele maatregelen en zijn dan ook geen bevredigende alternatieven.

Met het treffen van bovenstaande redelijke en billijke maatregelen zijn de middelen/methoden om het vliegveld *onaantrekkelijk* en *onbereikbaar* te maken voor de aangevraagde faunasoorten voldoende uitgenut.

B1.4 Toetsing gunstige staat van instandhouding

Het verstoren om aangevraagde beschermde vogel- en diersoorten van het terrein van de Airside te verjagen zal nooit een effect op de gunstige staat van instandhouding hebben. De diersoorten worden namelijk niet gedood of gewond, en in de omgeving is voldoende alternatief leefgebied.

Het vangen en het daarop vrijlaten van de aangevraagde beschermde vogel- en diersoorten zal nooit een effect op de gunstige staat van instandhouding hebben. De diersoorten worden namelijk niet gedood of gewond, en ze worden vrijgelaten in geschikt alternatief leefgebied.

Het doden van enkele exemplaren van de aangevraagde beschermde vogel- en diersoorten zal nooit een effect op de gunstige staat van instandhouding hebben. De aangevraagde soorten worden niet in hun voortbestaan bedreigd, ze staan niet op de Rode lijst. Het doden van enkele individuen in een jaar van soorten die niet direct in hun voortbestaan bedreigd worden zal de 1%-mortaliteitsnorm nooit overschrijden. Daarmee zal er nooit een effect op de gunstige staat van instandhouding zijn.

De preventieve middelen zoals het hekwerk en het verschrallingsbeheer in samenhang met het 'Plan van aanpak faunabeheer Twente Airport' en het daarin opgenomen verjaagprotocol, waardoor eerst verjaagmiddelen uitputtend worden ingezet voordat tot dodelijke middelen wordt overgegaan, borgen dat een gering aantal dieren geschoten hoeft te worden.

Een ontheffing voor het verstoren, vangen en doden van de aangevraagde vogel en diersoorten kan daarom verleend worden.

Om een vinger aan de pols te houden moet Airport Twente jaarlijks een rapportage aan de provincie overleggen van de vang en uitzet handelingen, en het aantal gedode dieren. Wij zullen dat in een voorschrift vastleggen.

B1.5 Toetsing gebruikte middelen en methoden

Onderdeel van de ontheffingaanvraag is het "Plan van aanpak faunabeheer Twente Airport". Dit plan dat als bijlage III bij dit besluit gevoegd is, geeft een overzicht hoe en door wie, wanneer en waar de bovengenoemde handelingen uitgevoerd gaan worden. Het bevat ook een verjaagprotocol. In dit verjaagprotocol wordt een prioritering van maatregelen aangegeven. Er zit een rangorde in de maatregelen die loopt van:

1. het treffen van preventieve maatregelen; tot,
2. verstoring en verjaging; tot,
3. vangen en elders vrijlaten; en uiteindelijk, als ultimum remedium,
4. het doden als de andere mogelijkheden volledig uitgenut zijn.

Indien er toch nog fauna (die een gevaar voor het vliegverkeer op het vliegveld vormen) aanwezig is op de Airside, moeten eerst de niet lethale middelen zoals verstoren/verjagen en vangen en verplaatsen volledig uitgenut zijn, voordat lethale middelen zoals het doodschieten toegepast kunnen worden.

Het is aannemelijk dat de handelingen die u in uw faunabeheerplan en bijhorend verjaagprotocol aanvraagt, en die u op de fauna op en rondom de start en landingsbaan wilt gaan uitvoeren, daadwerkelijk zijn bedoeld om botsingen met vliegtuigen te voorkomen.

Uit de rangorde van de handelingen blijkt dat er een proportionele toepassing van de middelen en methoden voorgesteld wordt. Namelijk eerst preventieve maatregelen nemen, vervolgens verjaging, daarna wegvangen en ten slotte als ultimumremedium het doden van dieren.

Verstoren/verjagen en vangen en verplaatsen

Verjaagprotocol en Plan van Aanpak faunabeheer Twente Airport

In het 'Faunabeheerplan Twente Airport' is een 'verjaagprotocol' uitgewerkt. Dat verjaagprotocol geeft een rangorde aan voor welke soorten welke methoden eerst uitgevoerd zullen worden om de fauna te verstoren en te verjagen. Zo mogelijk volgt daarna een 'vang en verplaats' handeling. Fauna wordt met levend vangende kooien gevangen, en uitgezet in de omgeving van Twente Airport.

Als er een kritieke veiligheidsstatus ontstaan, dan pas wordt als laatste methode tot afschot overgegaan.

Het verjaagprotocol en de specifieke verjaag- en vangmiddelen zijn in het *Plan van Aanpak faunabeheer Twente Airport* opgenomen. Dit 'Plan van Aanpak faunabeheer Twente Airport' is onderdeel van het Luchthavenbedrijfshandboek (Airport Operations Manual (AOM)) Twente Airport, en is daarmee vastgesteld als handelswijze binnen Twente Airport.

Het opzettelijk verstoren van *inheemse vogelsoorten* om ze daarmee van het terrein te verjagen is volgens de Wet natuurbescherming toegestaan, mits de verstoring niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende soort. Het verstoren van de inheemse vogelsoorten waarvoor een ontheffing is aangevraagd zal nooit leiden tot een verslechtering van de staat van instandhouding, omdat er voor deze soorten altijd voldoende foerageer en rustgebieden in de provincie Overijssel aanwezig zijn. Het verjagen van de aangevraagde inheemse vogels van het terrein van de Airside is een effectief middel om een botsing met een vliegtuig te voorkomen.

Voor het vangen met 'levend vangende kooien', lokvogels, vangnetten, een vangkraal is wel een ontheffing nodig. Deze ontheffing zullen wij u verlenen. Indien deze vogels van de Airside weggevangen worden, en daarna in de provincie vrijgelaten worden, zal dat nooit leiden tot een verslechtering van de staat van instandhouding.⁷¹ Het vangen en elders in de provincie vrijlaten van de aangevraagde inheemse vogels van het terrein van de Airside is een effectief middel om een botsing met een vliegtuig te voorkomen. Voor het vangen en het gebruik van de aangevraagde vangmiddelen (levend vangende kooi) kunnen wij daarom een ontheffing verlenen.

Een levend vangende kooi voor vogels dient onder permanent toezicht te staan, en voorkomen dient te worden dat vogelsoorten gevangen worden waarvoor geen ontheffing is aangevraagd. Om deze selectiviteit te borgen nemen wij hierover voorschrift 10 op.

Vogels en dieren mogen niet onnodig lijden in een levend vangende kooi. Om dat te borgen nemen wij hiervoor voorschriften 11 en 12 op.

Voor *exoten en verwilderde diersoorten* hoeft voor verstoring, vangen en doden geen toets aan de gunstige staat van instandhouding gedaan te worden, omdat deze soorten geen bescherming onder de Wet natuurbescherming genieten. Voor de middelen en methoden van vangen en doden moet echter wel een opdracht door de provincie afgegeven worden, omdat het bij de Wet natuurbescherming verboden is zich buiten gebouwen te bevinden met bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen die geschikt zijn voor het doden of vangen van dieren.

Exoten en verwilderde dieren mogen niet onnodig lijden in een levend vangende kooi. Om dat te borgen nemen wij hiervoor een voorschrift op.

Het is verboden gevangen exoten en verwilderde diersoorten in de vrije natuur uit te zetten.⁷² Exoten en verwilderde soorten horen niet thuis in de vrije natuur in Nederland. En daarom is bij het loslaten van deze gevangen dieren nooit sprake van 'vrijlaten' in de vrije natuur, maar altijd sprake van 'uitzetten'. Voor het uitzetten van gevangen exoten en verwilderde diersoorten verlenen wij geen ontheffing. Hiervoor nemen wij voorschrift 14 op.

Het is niet verboden gevangen exoten en verwilderde diersoorten te doden, mits voorkomen wordt dat het dier onnodig lijdt. Voor het doden van aangevraagde exoten en verwilderde diersoorten met het geweer geven wij u een opdracht.

⁷¹ Voor het 'uitzetten van dieren' zoals bedoeld in artikel 3.34 lid 1 Wnb die eerst gevangen zijn is geen sprake. De aangevraagde inheemse vogels en zoogdieren worden niet uitgezet, maar vrijgelaten in een gebied waar ze van nature voorkomen.

⁷² Artikel 3.34 lid 1 Wnb

Voor de habitatrichtlijnsoort de wolf is opzettelijk verstoren bij Wet natuurbescherming verboden zonder een ontheffing van de provincie. Het verjagen van de wolf van het terrein van de Airside is een effectief middel om een botsing met een vliegtuig te voorkomen. Het opzettelijk verstoren van de wolf van het gebied van de Airside zal nooit afbreuk doen aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan. Dit omdat er in de rest van Overijssel voldoende leefgebied voor de wolf overblijft. Wij kunnen u daarom een ontheffing verlenen.

Indien er zoogdieren (das, eekhoorn, haas, konijn, steenmarter, vos) gevangen worden, dan worden deze in Hof Espelo, Landgoed het Oosterveld of verder van het plangebied vrij gelaten. Indien deze zoogdieren van de Airside weggevangen worden, en daarna in het genoemde gebied vrijgelaten worden, zal dat nooit leiden tot een verslechtering van de staat van instandhouding.⁷³

Het gecontroleerd uitdrijven van reeën uit een gebied blijkt niet uitvoerbaar te zijn. Dit is de ervaring van professionele faunabestrijders zoals Duke Faunabeheer.

Afschot

Afschot van dieren is het ultimatum remedium. Welke alternatieve maatregelen volgens rangorde het eerst worden genomen voordat tot afschot overgegaan wordt staan beschreven in het verjaagprotocol.

Uit de rangorde van de handelingen, waarbij eerst preventieve maatregelen genomen worden, vervolgens verjaging, daarna wegvangen en ten slotte als ultimatum remedium het doden van dieren, is een proportionele toepassing van de middelen en methoden. Bij een calamiteit is het noodzakelijk om meteen op te kunnen treden omdat de vliegveiligheid in gevaar is.

Het is uw verwachting dat van verschillende soorten slechts enkele exemplaren op jaarbasis geschoten zullen gaan worden. Om dit te kunnen volgen, zullen wij een monitoringsverplichting in voorschrift 19 opnemen.

De handelingen dienen jaarrond, ook op zon- en feestdagen en in de dag- en nachtperiode uitgevoerd te kunnen worden. Om ook als het donker is (in de schemer en nachtelijke uren) van het geweer gebruik te kunnen maken is het noodzakelijk om het geweer te voorzien van een kunstmatige lichtbron, een voorziening om de prooi te verlichten, een vizier met beeldomzetter, een elektronische beeldversterker of enig ander instrument om in de nacht te schieten. Wij geven toestemming om na zonsondergang en voor zonsopkomst het geweer te gebruiken en om in het uiterste geval ook een dier te mogen doden. Omdat ook in de nachtperiode gevlogen wordt of gaat worden, is het noodzakelijk om dan ook op te kunnen treden indien er sprake van een calamiteit is.

Omdat er ook beheerd dient te worden in voor publiek toegankelijk terrein, is het wenselijk om een geluiddemper op het geweer te gebruiken. Om overlast, verstoring en schrikreacties van het publiek te voorkomen kan het noodzakelijk zijn een geluiddemper te gebruiken.

Let op: voor het gebruik van een geluiddemper is ook een ontheffing een ontheffing nodig op grond van de Wet wapens en munitie van het Ministerie van Justitie en Veiligheid.

De lethale handelingen met behulp van het geweer worden uitgevoerd door Twente Airport aangewezen jacht(akte)houders van de WBE Lonneker-Losser. De overige handelingen worden uitgevoerd door gediplomeerde vogelwachters en/of medewerkers havendienst welke de cursus 'wildlife training' hebben gevolgd (Faunabeheerders Airport Twente). Wij zullen dit in voorschrift 8 vastleggen.

Het is niet aannemelijk dat het doden met behulp van het geweer (eventueel met nachtzichtapparatuur en/of geluiddemper) van ganzen en kraaiachtigen in een ruimer gebied *buiten*

⁷³ Voor het 'uitzetten van dieren' zoals bedoeld in artikel 3.34 lid 1 Wnb die eerst gevangen zijn is geen sprake. De aangevraagde inheemse vogels en zoogdieren worden niet uitgezet, maar vrijgelaten in een gebied waar ze van nature voorkomen.

de Airside strikt noodzakelijk is in het belang van de vliegveiligheid. U heeft dat niet aannemelijk kunnen motiveren. Wij zullen dit onderdeel weigeren.

Nestbehandeling

Wij weigeren u een ontheffing te verlenen voor het 'Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfsplaatsen' en voor het 'zoeken, rapen, uit het nest nemen, beschadigen of vernielen van eieren'.

U heeft in uw aanvraag niet gemotiveerd waarom u vindt dat nestbehandeling noodzakelijk is om de vliegveiligheid te garanderen. U heeft niet gemotiveerd waarom, naast alle middelen en methoden waar u al een ontheffing voor krijgt, ook nog nestbehandeling wilt toepassen. Het is ook niet duidelijk van welke vogels u nestbehandeling wilt toepassen. Overigens is er voor heel Overijssel voor de Grauwe gans en kolgans al een ontheffing voor nestbehandeling.

B1.6 Toetsing aan wettelijk belang

Wij zijn van oordeel dat het wettelijk belang, zoals weergegeven in de aanvraag, voldoende is aangetoond. Het betreft de volgende belangen voor een opdracht en ontheffing: ⁷⁴

- Voor vogels in het belang van de *veiligheid van luchtverkeer*; ⁷⁵
- Voor habitatrictlijn dieren in het belang van *openbare veiligheid*; ⁷⁶
- Voor overige diersoorten uit de bijlage uit de Wet natuurbescherming in het belang van *openbare veiligheid*. ⁷⁷

Het verstoren/verjagen, vangen en vrijlaten en doden van de verschillende aangevraagde soorten binnen de grenzen van het gebied 'Airside' voldoet aan het belang van de bescherming van de openbare veiligheid, in dit specifieke geval de veiligheid van het luchtverkeer. De in de aanvraag genoemde diersoorten hebben voldoende massa en/of vliegen in zwermen waardoor aantoonbaar catastrofale schade aan vliegtuigen kan ontstaan. Het is ook aangetoond dat de diersoorten op of in de directe omgeving van het vliegveld voorkomen.

Het is niet aangetoond dat het doden van ganzen en kraaiachtigen in het ruimere gebied buiten de Airside strikt noodzakelijk is. Ten eerste is niet aangetoond dat kraaiachtigen en ganzen in grotere getalen in een ruimer gebied rondom de Airside voorkomen. Ten tweede is niet aangetoond dat de maatregelen die straks op de Airside met behulp van deze ontheffing genomen kunnen gaan worden, en de mogelijkheid tot verstoring van de aangevraagde vogels in het ruimere gebied buiten de Airside, al niet tot het gewenste doel van het voorkomen van een botsing van een vogel met een vliegtuig kunnen leiden.

Het is niet aangetoond dat nestbehandeling van de aangevraagde vogels noodzakelijk is vanwege de vliegveiligheid. Dit is in de aanvraag en het Faunabeheerplan Twente Airport niet treffend gemotiveerd.

Op 4 maart 2019 hebben wij u per email in de gelegenheid gesteld de ontbrekende onderbouwing voor de bovenstaande punten aan te leveren. Op 12 maart 2019 heeft u ons een reactie gestuurd. Die reactie bevatte geen extra onderbouwing. ⁷⁸ Op 18 maart 2019 heeft u ons een mail gestuurd ⁷⁹ waarin u aangeeft akkoord te gaan met de inhoud van de (concept-)ontheffing en ook met de onderdelen uit de aanvraag die in de ontheffing geweigerd zijn.

⁷⁴ Op grond van artikel 3.18 eerste lid en artikel 3.10 tweede lid in samenwerking met artikel 3.8 vijfde lid sub b1°, b.2° en b.3° Wnb. En op grond van artikel 3.10 tweede lid sub d

⁷⁵ In geval van vogels: art. 3.3 lid 4b. sub 2°.

⁷⁶ In het geval van zoogdieren als bedoeld in artikel 3.5 lid 1 Wnb: art. 3.8 lid 5b. sub 3°.

⁷⁷ In het geval van zoogdieren als bedoeld in artikel 3.10 lid 1a Wnb: art. 3.10 lid 2 in samenwerking met art. 3.8 lid 5b. sub 3°.

⁷⁸ Ons kenmerk: 2019/0079386

⁷⁹ Ons kenmerk: 2019/0079963

B1.7 Eindconclusie toetsing

De gevraagde ontheffing/opdracht van de verbodsbepalingen voor de genoemde soorten in tabel 1a. tot en met 1d. kan in het gebied van de 'Airside' op basis van de wettelijke en beleidsmatige regels worden verleend. De gunstige staat van instandhouding van de betrokken soorten worden niet aangetast.

Voor het vangen en/of doden van ganzen en kraaiachtigen in het ruimere gebied buiten de Airside kan geen ontheffing verleend worden. Ook voor nestbehandeling van de aangevraagde vogelsoorten kan geen ontheffing verleend worden.

B1.8 Zorgplicht blijft altijd gelden

Ongeacht wat in het besluit is weergegeven geldt altijd de zorgplicht, zoals deze is weergegeven in de Wnb⁸⁰. De zorgplicht geldt voor alle in het wild levende dieren, planten en hun directe leefomgeving. Ook dient eenieder bij het gebruik van middelen voor het vangen en doden van dieren te voorkomen dat het dier onnodig lijdt⁸¹.

C Slotconclusie

Er zijn geen belemmeringen om de aangevraagde ontheffing en opdracht voor het vangen en/of doden van de genoemde soorten in tabel 1a. tot en met 1d. in het gebied van de 'Airside' te verlenen. Er is geen belemmering om de aangevraagde ontheffing om de wolf te verstoren in het gebied van de 'Airside' te verlenen. Aan de ontheffing zijn voorwaarden verbonden.

Wij weigeren u een ontheffing te verlenen voor het vangen en doden van ekster, kauw, roek en zwarte kraai in het gebied buiten de Airside (dit is het gebied tussen de blauwe lijn en de groene stippellijn op plattegrond bijlage II).

Wij weigeren u een ontheffing te verlenen voor het vangen en doden van brandgans, Canadese gans, grauwe gans, kolgans en toendrarietgans in het gebied buiten de Airside (dit is het gebied tussen de blauwe lijn en de groene stippellijn op plattegrond bijlage II).

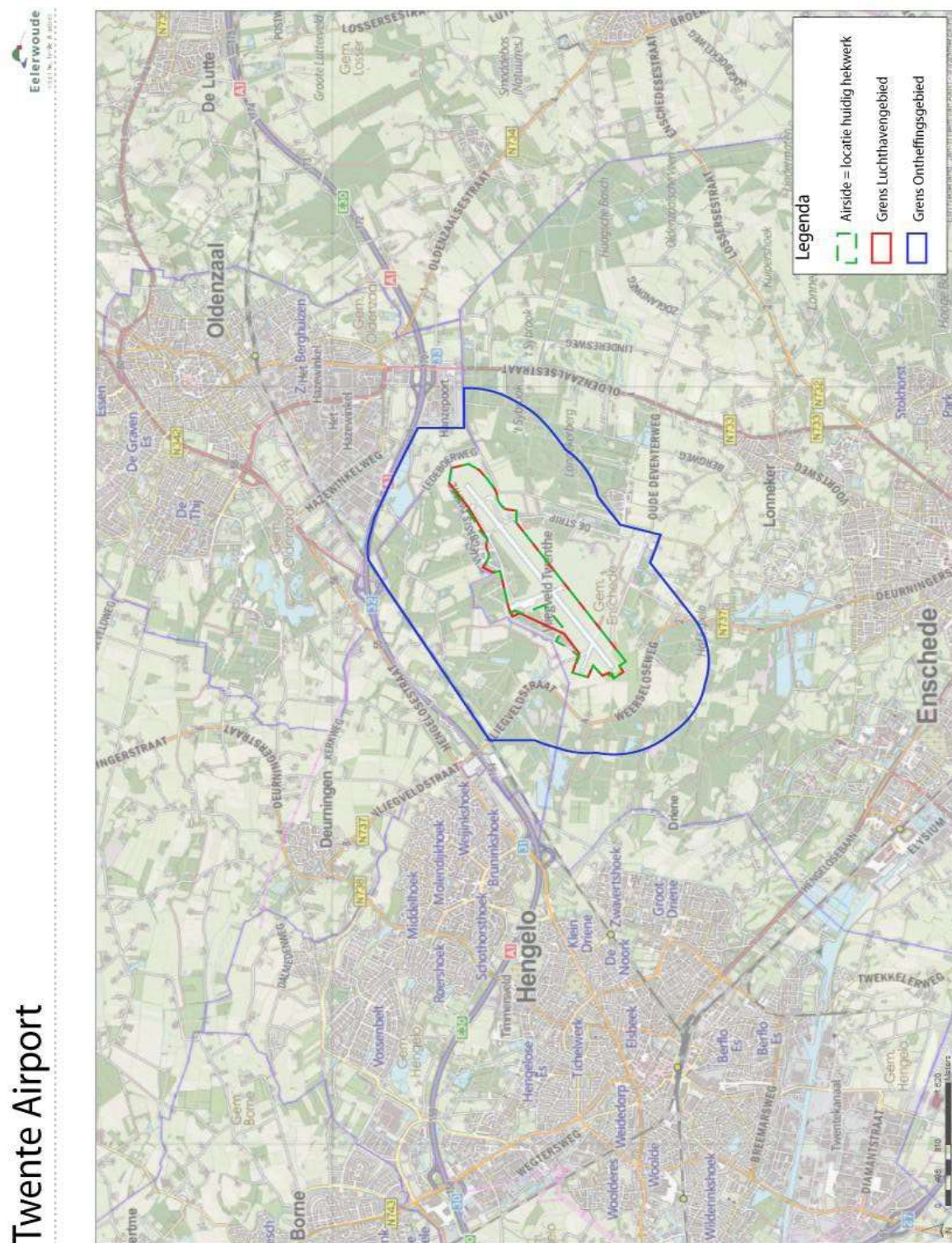
Wij weigeren u een opdracht te verlenen voor het vangen en doden van tamme gans/soepgans, en nijlgans in het gebied buiten de Airside (dit is het gebied tussen de blauwe lijn en de groene stippellijn op plattegrond bijlage II).

Wij weigeren u een ontheffing te verlenen voor het 'Het beschadigen, vernielen, uithalen, wegnemen of verstoren van nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen' en voor het 'zoeken, rapen, uit het nest nemen, beschadigen of vernielen van eieren'.

⁸⁰ Art. 1.11, eerste en tweede lid

⁸¹ Art. 3.24, eerste lid

Bijlage II. PLATTEGROND WERKGEBIED VAN DE HANDELING

Bijlage III. PLAN VAN AANPAK FAUNABEHEER TWENTE AIRPORT

Plan van Aanpak faunabeheer Twente Airport

Datum: 18 september 2018

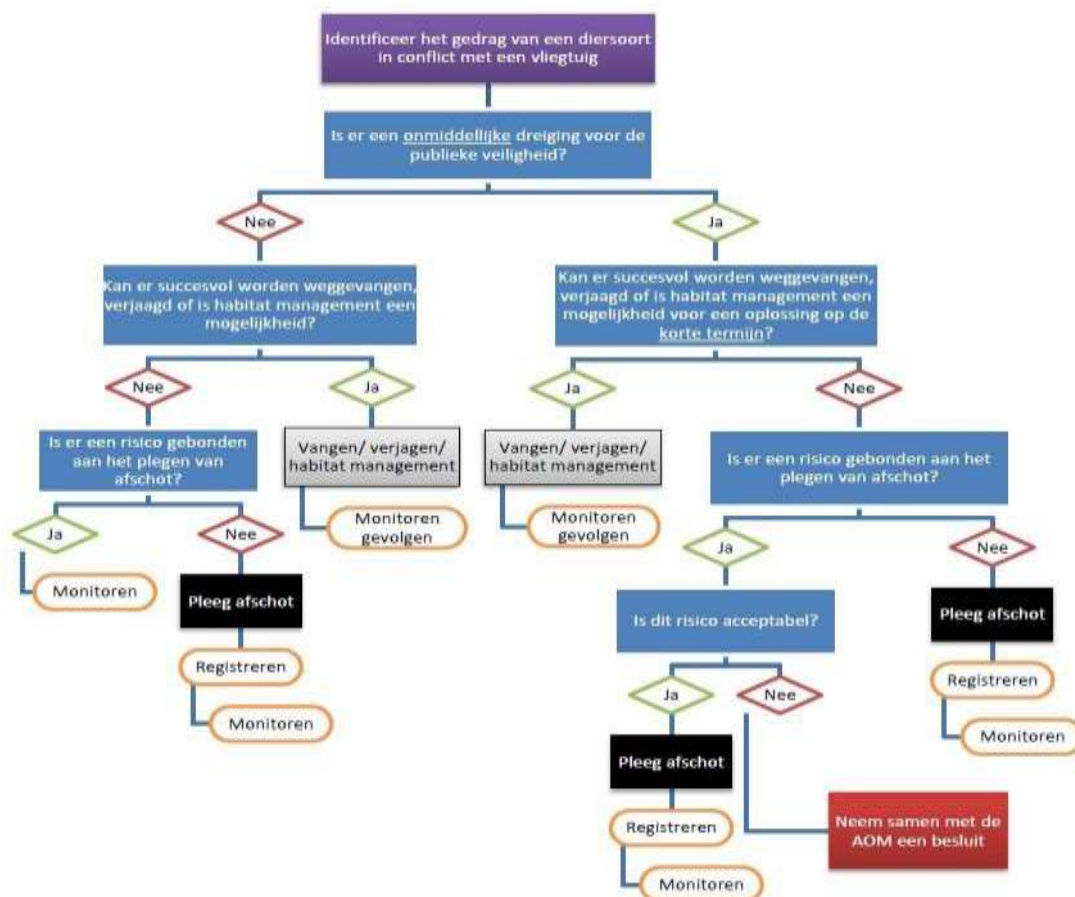
Versie: 1

Inleiding

In dit Plan van aanpak wordt aangegeven hoe, wanneer en door wie gehandeld wordt in het kader van het bewaken van de vliegveiligheid in relatie tot aanwezige fauna op en rondom de Airside van Twente Airport. Dit Plan van aanpak is onderdeel van het Luchthavenbedrijfshandboek (Airport Operations Manual (AOM)) Twente Airport, en is daarmee vastgesteld als handelswijze binnen Twente Airport.

Stroomschema

In het volgende schema wordt een beslisboom beschreven van het handelen. Hierin wordt aangegeven in welk geval op welke wijze gehandeld wordt.

Uitvoerders

De handelingen worden uitgevoerd door gediplomeerde vogelwachters en/of medewerkers havendienst welke cursus wildlife training hebben gevolgd. Er is geen 'Bird control unit' aanwezig op Twente Airport.

Gebruik van visuele inspectie

Voordat een vliegtuig start of landt wordt de baan en de directe omgeving hiervan visueel geïnspecteerd door de uitvoerders. Er is geen radarsysteem aanwezig.

Wanneer wordt de start- en landingsbaan vrijgegeven of gesloten

De baan wordt gesloten wanneer er na visuele inspectie binnen het hekwerk te grote fauna aanwezig blijkt te zijn, zich te grote of teveel fauna in de aanvlieg- of wegvliegroute bevindt of zich hierin dreigt te gaan bevinden.

De baan wordt vrijgegeven wanneer er geen te grote fauna binnen het hekwerk aanwezig is, zich te grote of teveel fauna in de aanvlieg- of wegvliegroute begeeft of daarin terecht dreigt te komen.

Wanneer is de status kritiek

De status wordt kritiek wanneer er binnen het hekwerk te grote fauna aanwezig is, zich in de aanvlieg- of wegvliegroute te grote of teveel fauna bevindt of zich hierin dreigt te gaan bevinden en vliegtuigen aanwezig zijn of naderen welke willen gaan opstijgen dan wel landen.

Wanneer overgaan tot verjagen of afschot

In eerder weergegeven beslisboom wordt aangegeven in welke gevallen overgegaan wordt tot verjagen of tot afschot. Het verjaagprotocol uit het "Faunabeheerplan Airport Twente" is ook van toepassing. Dit maakt gebruik van een prioritering in maatregelen, deze zijn volgorde- en soortspecifiek onder de soorten weergegeven.

Verstoringsmiddelen

In deze paragraaf worden de verschillende middelen besproken welke ingezet zouden kunnen worden bij het verstoren, verjagen of uiteindelijk doden van de verschillende fauna. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in akoestische, visuele, akoestische en visuele middelen en overige middelen. Daarnaast wordt in een tabel weergegeven of de middelen soortspecifiek zijn in te zetten.

Akoestisch

Akoestische middelen welke in het verleden ingezet zijn en welke nu ook wenselijk zijn om in te zetten zijn:

- Knalapparaten

Bij een knalapparaat kan gedacht worden aan een gaskanon welke op een vooraf ingestelde tijd een knal afgeeft.

- Knalpistool (evt. met vuurpijl)

Betreffen pistolen welke een knal afgeven door het gebruik van een knalpatroon. Tevens kan gedacht worden aan het laden van het pistool met een vuurpijl welke op enige afstand tot ontploffing komt.

- Scarecrow

Betreffen geluiden van soortgenoten of predatoren welke verjagend werken voor soorten met het doel ze gedurende een langere periode te verjagen.

Visueel

- Rondrijden

Voordat vliegtuigen gaan starten dan wel landen kan de baan visueel geïnspecteerd worden. Het rijden op of in de nabijheid van de baan kan voldoende zijn om fauna te verjagen.

- Vogelverschrikker

Ter voorkoming van vogels welke gaan foerageren op het vliegveld verschrikkers geplaatst kunnen worden welke een afschrikkende werking hebben.

- Laser

Voor het verjagen van fauna kunnen lasers gebruikt worden. Dit betreffen krachtige stralen welke gericht kunnen worden op de aanwezige fauna zodat deze verjaagd wordt.

- Valkenier

Een valkenier kan met alleen de aanwezigheid van zijn vogels andere soorten verjagen.

Akoestisch en visueel

- afschot

Afschot van fauna zou de laatste methode kunnen zijn om in sommige gevallen in te zetten. In gevallen wanneer het noodzakelijk is zou hierbij ook kunstlicht, nachtzicht en warmtebeeld ingezet kunnen worden.

Overige middelen

- Wegvangen

Het wegvangen van fauna kan door middel van verschillende constructies. In deze gaan wij uit van levend vangende kooien waarbij dieren eventueel ook weer kunnen worden uitgezet.

Soortspecifieke toepassing

middel	Akoestisch	Visueel	akoestisch en visueel	overige middelen	Soortspecifiek
knalapparaten	x				nee
knalpistool	x				nee
Scarecrow	x				ja
knalpistool met vuurpijl	x				nee
rondrijden		x			nee
vogelverschrikker		x			nee
laser		x			ja
valkenier		x			nee
afschot			x		nee
wegvangen				x	ja

Verjaagprotocol

Ondanks het gevoerde beheer zijn er mede door de recentelijke inrichtingsmaatregelen enkele (tijdelijke) knelpunten ten aanzien van vogels en zoogdieren. Ten aanzien van vogels gaat het hierbij om kraaiachtigen, ganzen, weidevogels en roofvogels met name na maaiwerkzaamheden. Ten aanzien van zoogdieren gaat het hierbij om reeën. Per soort(groep) worden een aantal oplossingen/maatregelen voorgesteld om aanvaringen met deze soorten te verkleinen/ te voorkomen.

Aalscholvers, ooievaars, kraanvogels en reigers

- 1) Verstoring akoestisch
- 2) Verstoring visueel
- 3) Afschot (aalscholver, ooievaar, blauwe reiger en grote zilverreiger)

Ganzen

- 1) Verstoring akoestisch
- 2) Verstoring visueel
- 3) Afschot (soorten brandgans, Canadese gans, grauwe gans, tamme gans/soepgans, kolgans, rietgans en nijlgans)

Meeuwen

- 1) Zo snel mogelijk afvoeren van maaisel
- 2) Voedselaanbod beperken (voorkom zwerfafval of plekken waar meeuwen uit vuilnisbakken kunnen eten)
- 3) Verstoring akoestisch
- 4) Verstoring visueel
- 5) Afschot (kokmeeuw)

Roofvogels

- 1) Zo snel mogelijk afvoeren van maaisel om voedselbeschikbaarheid te verkleinen voor roofvogels
- 2) Verstoring akoestisch
- 3) Verstoring visueel
- 4) Eventueel wegvangen roofvogels in het najaar na/tijdens maaiwerkzaamheden
- 5) Afschot (buizerd, havik, slechtvalk, sperwer, torenvalk en wespandief)

Kraaiachtigen

- 1) Beperk voedselaanbod (voorkom zwerfafval of plekken waar kraaien uit vuilnisbakken kunnen eten)
- 2) Verstoring akoestisch
- 3) Verstoring visueel
- 4) Kraaienvangkooi plaatsen
- 5) Afschot (ekster, kauw, roek en zwarte kraai)

Weidevogels

- 1) Verstoring geluid
- 2) verstoring visueel

Overige soorten

- 1) verstoring geluid
- 2) verstoring visueel
- 3) afschot (spreeuw, houtduif en fazant)

Zoogdieren

- 1) Afschieten van reeën welke binnen de rasters lopen
- 2) Regelmatig controle hekwerken, en hierdoor het weren van zoogdieren buiten de landingsbaan
- 3) Verstoring akoestisch
- 4) Verstoring visueel
- 5) Evt. wegvangen (boommarter, das, eekhoorn, haas, huiskat, konijn, steenmarter, vos, wasbeer, wasbeerhond en wild zwijn)
- 6) Afschot (das, eekhoorn, haas, huiskat, konijn, ree, steenmarter, vos, wasbeer, wasbeerhond en wild zwijn)

Om te bepalen welke maatregelen wanneer genomen worden, is het essentieel de risico's in te schatten en te bepalen wanneer deze risico's gedurende het jaar het grootst zijn, zodat hier op geanticipeerd kan worden in het veld (bijvoorbeeld door een intensiever afschot of het intensiever toepassen van verstoringsmiddelen).

Daarnaast blijft het noodzakelijk de ontwikkelingen van vogels te blijven volgen en hier vroegtijdig op te anticiperen.

Bijlage IV. AANGEVRAAGDE DIERSOORTEN

Tabel 3. Soorten en handeling			
	verstoren	vangen	doden
aalscholvers, ooievaars, kraanvogels en reigers:			
blauwe reiger	x		x
ooievaar	x		x
grote zilverreiger	x		x
aalscholver	x		x
kraanvogel	x		
ganzen:			
brandgans	x		x
Canadese gans	x		x
grauwe gans	x		x
kolgans	x		x
tamme gans/ soepgans	x		x
toendrarietgans	x		x
nijlgans	x		x
meeuwen:			
kokmeeuw	x		x
roofvogels			
buizerd	x	x	x
havik	x	x	x
slechtvalk	x	x	x
sperwer	x	x	x
torenvalk	x	x	x
wespendief	x	x	x
boomvalk	x		
ransuil	x		
blauwe kiekendief	x		
bruine kiekendief	x		
grauwe kiekendief	x		
kraaiachtigen:			
ekster	x	x	x
kauw	x	x	x
roek	x	x	x
zwarte kraai	x	x	x
weidevogels:			
kievit	x		
scholekster	x		
wulp	x		
overige soorten:			

speeuw	x		x
houtduif	x		x
fazant	x		x
zoogdieren:			
das	x	x	x
eekhoorn	x	x	x
haas	x	x	x
huiskat	x	x	x
konijn	x	x	x
ree	x		x
steenmarter	x	x	x
vos	x	x	x
wasbeer	x	x	x
wasbeerhond	x	x	x
wild zwijn	x		x
bunzing	x		
boomarter	x		
wolf	x		